

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-
tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre
3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt,
1/4 évre 3 frt 50 kr., 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petít sor egyszer 10 kr, minden kö-
vetkezéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyiltár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi
egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 181.

Valláskérdés a főrendiházban.

Arad, deczember 19.

Mulatságos ellenmondásba keveredett
tegnap a főrendiház felirati vitája folya-
mán a tuzó klerikális párt két oszlopos
tagja, *Schlanoch* Lőrincz bíboros és *Zichy*
Nándor gróf. Az előbbeni azon föltevésből
indulva ki, hogy a kormány az egyházpo-
litikai akcióit folytatni akarja, egy pasz-
szust akart becsusztatni a főrendek felira-
tába, mely a vallási izgalmak okairól szól
és az okok megszüntetésének szükségét
hangsúlyozza. Nem valami nagy éleslátás
kell ahhoz, hogy e pótindítványban az
első pillantásra is a *leplezett revízió* iránti
óhajt ismerjük föl. És hogy ez csakugyan
így van, arról aztán *Zichy* Nándor gróf
tett tanúságot, ki már sokkal nyiltabban
jelentette ki, hogy nézete szerint a vallási
izgalmak mindaddig meg nem szűnnek,
míg az egyházpolitikai javaslatok revízió
alá nem vétetnek. Az aranygyapjas főur
iránti minden respektusunk mellett is ki
kell jelentenünk, hogy célzataiban a poli-
tikai roszhiszeműségnek tetemes része van.
Ugyanis annyi belátást mégis csak szup-
ponálnunk kell a néppárt vezérének, hogy
a nemzet mostani közérzete mellett, mely
a választásoknál oly eklatáns módon ap-
probálta a szabadelvű reformok megalko-
tásában nyilatkozott liberalizmust, semmi-
féle sikerére sem számíthat egy revizioná-
lis akciónak, és hogy az — ha folyamat-
ba tétetnék, egyszerűen ugyanazon izgal-
mak céltalan fokozását eredményezné,

melyeket ő a revízió által mond megszü-
nethetőnek. Csunya dolog a jezsuitizmus,
de ha oly átlátszó együgyűséggel üzetik,
mint azt *Zichy* Nándor gróf csinálta, ak-
kor bizony nem igen veszedelmes.

Körülbelől ugyanaz a céljuk lehetett
azon felszólalásoknak is, melyekkel a fő-
rendiház tegnapi ülésén a katolikus au-
tonómiát sürgették. Teljesen méltánylan-
dók *Wlassics* kultuszminiszter azon ellen-
vetései, hogy addig, a míg a kath.
alpapság a mostani vallási agitációt foly-
tatja, foganatára nézve céltévesztett volna
a kongresszus egybehívása, mert abból a
katolikus hívek mérsékeltbb elemei
szükségképen kizáratnának. Az Apponyista
felszólaló, *Liphay* Béla báró nem akart
ezen fölviágosító nyilatkozatban megnyu-
godni, s híve a párt iskolájához, a mely-
nek tagja, és a mely rányomja bélyegét
minden követőjére; derekasan azzal kezdte
gyanusítani a kultuszminisztert, hogy ki
akar bujni ama kötelezettség alól, mely a
kath. autonómia létrehozása körül reá vár.

Hát igen is, ha a vallási izgalmakat
minden áron ismét fölzsítani akarnók,
ahhoz kitünőbb alkalom alig kínálkozhat-
nék, mint a kath. autonómia kérdésének
napirendre térése. Hiszen ha erre a kor-
mányra a pozitív és életbe vágó alkotá-
soknak oly nagy tömege nem várna, ha
kedve és ideje volna arra gondolni, hogy
a főpapságot megtorlásul a multban kö-
vetett ellenzékieskedéseért ferde helyzetbe
hozza saját híveivel szemben; — ha az
volna a célja, hogy a magyar kath. egy-

házban a már most is félreismerhetetlenül
mutakozó forrongást, fegyelmetlenséget,
a nemzetellenes pápaság iránti averziót, az
hívek és klerus közötti áthidalhatatlan
ellentéteket még jobban fokozza, akkor
nem kellene egyebet tennie, mint a kath.
autonómiát előkészítő kongresszust egybe-
hívnia s ezzel az egyházi forradalmat ki-
törésre hoznia.

Az egyházpolitikai akciók alkalmával
tapasztalt mozgalmak valósággal eltörpül-
nének azon izgalmakkal szemben, amelyek
egy ily kongresszus egybehívása alkalmá-
ból országszerte a kedélyeket eltognák.
A fegyelmetlen kaplanokrácia demagog
őszönci fékevesztett módon sudulnának át
a hitélet mezején, szóvá tétetnék a főpap-
ság és némely szerzetes rendek dus java-
dalmi, melyek egyes főpapok személyes
fénytüzésére szolgálnak. Másrészt a világi
elem részt követelne — és méltán — az
egyházi kormányzat azon ágaiban is, me-
lyeket az egyházi törvények szigoruan a
hierarchia hatáskörébe utalnak. Viszont a
hazañas és művelt laikus rend óriási több-
sége ellene szegülne annak, hogy a kath.
alapítványi javak kezelése s a kegyuri jo-
gok gyakorlásában a magyar állam befolyá-
sa oly testületre bizassék, mely nem a
magyar parlament, hanem egy magyar-
ellenes internacionális hatalom, a pápai
udvar befolyása alatt áll; szóba jönne és
állandóan napirenden maradna a coelibat-
us kérdése, a magyar lithurgia stb. stb.
Egyes országos izgatók és Catilinaris
existenciák itt is alkalmat keresnének a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az új közvélemény.

(Fővirosal levél.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
Írta: Adorján Sándor.

Valószínűleg nem telik bele sok idő, hogy
a magyar közvélemény nagyon meg fog vál-
tozni. Kissé sajátságos ugyan, hogy „magyar”
alatt az inkább németes és meglehetősen hideg
internacionális Budapest véleményét kell ér-
tenünk, de abban a tekintetben mi sem tehet-
ünk kivételt azon szabályok alól, melyek más
európai államokra állanak: hogy a főváros
hangulata irányadó az egész országra.

Budapest közönsége pedig olyan erős
megváltozást kezdett meg most saját magán, a
melynek következményei kétség kívül miha-
mar jelentékeny nyiltással meg fognak je-
lentkezni. És azt az újságoknak az utozán el-
árúsítása idézi elő, a mit kicsinyelni hiba, sőt
talán annál is több: mulasztás volna.

A mi tilalom erre eddig főnnállott, azt az
egyik élmes, de nem tulságosan jelentékeny
laposka következetesen kijátszotta. De nem tu-
dott vele csinálni a saját jelentéktelenségében
semmit. A közönség nem sokat törődött vele;

az elárúsítók kínálkozó kiabálásai nem fogták
meg a járókelőket, hanem azért a jég meg
volt törve, mert az elárúsítást a tilalom de-
ozára a törvényörei megszókták, tehát meg is
engedték. És a hirlaposka úgy járt, mintha ő
lett volna a „fegyvergyár” (Ez egy budapesti
társulás, ha ugyan van ilyesmi. A párisiak a
hasonló dolgokat úgy nevezik, hogy párisias-
kodás „parisisme”. A mikor ugyanis az első
magyar fegyvergyár megalakult, roppant költ-
séggel és fáradsággal, mindnyájan nagyon
örültünk neki. Aztán csakhamar megbukott.
Azon is busultunk egy kicsit, de tulmentünk
rajta hamar. Jött aztán egy élmes bank, át-
vette a drága fölszerelvényeket olcsón, tanult
az elődje kárán ingyen s nemcsak pompásan
lábraállította a fegyvergyárat de annak mun-
kájából még szép hasznót is húz. Azért mos-
tanában az olyan vállalatokat, melyek ujak és
jóformán a saját létük árán utat törnek más-
nak úgy nevezik nálunk: „a fegyvergyár”.)

Mert a másik, a ki amannak a vívmányát
kihassználja a maga számára, sokkal okosab-
ban, élmesebben, nagyobb apparátussal és
mert sokkalta több pénzzel, tehát több tehet-
séggel is fogott a munkához és azzal tisztelt
de nem tulságosan szeretett elődjét kétségki-
vül megöli mihamar. S mihelyt a másodikon
bebizonyult, hogy nálunk az utozai elárúsítás

nagyon jól kifizetheti magát, támadt egész se-
reg újság, nemcsak estei de reggel is, a me-
lyek olyan olcsón és olyan módon kínálkoznak
az utozán, hogy lehetetlen nem vásárolni be-
lőlük. Gyilkosság, botrány, izgató esemény,
szép asszony válópörré, nagy cségek bukása,
merénylet és még ezerféle, a hírekre szomjas
közönségnek csábító falatok — egy krajczár!

Tényleg mesés is a laposkák kelendősé-
ge mert egyik elérte már is a 80—40 ezer
dányt. Pedig még a kezdetén vagyunk
nak, hogy az új szokás belemejjon a kö-
vérebe. Mi lesz később, a mikor már
pesti megszokta, hogy az elárúsító a buda-
szavából megtudja, hogy mi van egyetlen
van és hamarosan megvásárolja? az újság-
vaszszal, a midőn a fászkodás, Mi lesz a tá-
sától való félelem nem tartó a kigombolko-
embert attól, hogy a szebbé statja vissza az
rekre fog menni az elárusított példányok szá-
ma. És azzal együtt te jességgel lehetetlen,
hogy a sajtó hatása a közönségre, a közvéle-
ményre ne nyerjen erjében sokat.

És itt rejlik tulajdonképen a dolognak va-
lói fontossága.

Mert az utozai elárúsításnak nálunk két fő
jellemvonása van.

— Az egyik az, hogy csak krajczárért lehet
— legalább egyelőre — egyáltalán lapot árul-

Szabó Albert, Aradon, karácsonyi ajándékok.

üveg, porcellán, ezüstözött díszmű, lámpa és képeret nagykereskedésben
megérkeztek a legszebb és legfinomabb Villanyos, gázés petroleum lusterek.

Nagy választék. — Olcsó árak.

felzgatott és elámitott tömeg vállain olyan befolyásra jutni, melyet aztán a nemzetközi jezsuita kassza bőven honorálni volna kénytelen, hogy ellene ne forduljon. Végül botrányos meztelenségében nyilvánvalóvá lenne az a sajnálandó körülmény, melyet ugyan mindenki tud, de a mely csak most az egyházpolitikai reformok megteremtése alkalmával villant ki, hogy t. i. a klerus és a világi katolikusság között nagyobb és állandóbb az ellentét, semminthogy annak dokumentálódása a magyar kath. egyháznak óriási kompromittálásával ne járna.

Nem igaz barátai tehát azok, kik nálunk a katolikus autonómiát sürgetik, sem az országos békének, sem a magyar kath. egyháznak. A mint hogy nem kell nekünk forradalom az állami életünkben, ugy nincs szükségünk arra az egyházunkban sem. A kik ma a főrendiház ülésén a revíziót és a kath. autonómiát sürgették, tudatosan vagy öntudatlanul is a Rampolla vezérlete alatt álló jezsuita forradalmi párt érdekében agitáltak, míg a kalvinista Bánffy és a liberális Wlassics védtek a hazai katolicizmus ügyét. Fordított világ ez, de hát hiába, ugy kell vennünk a mint van. A pásztorbotot az állam kormányzói vették kezükbe, míg a harczok véres kardját a biboros pásztorok suhogtatták.

Az ellenzéki választások tisztasága már régóta amythos körébe tartozik. A reális valóságban legnagyobb részük többé-kevésbé hasonlít azokhoz a mandátumokhoz, amelyekre Bánffy báró miniszterelnök erősen rávilágított. Ez az erős fény, a melynél bizonyos mandátumok kétes tisztasága szemmel láthatóvá lett, nagyon bántja az ellenzéket. Hogy a miniszterelnök az ő nyilatkozataival, elveire tapintott, az ellensékek, mi sem bizonyítja inkább, mint a fájdalmas teljesszenés, mely önkéntelenül ajkukra tör. Pedig a miniszterelnök csak néhány szemelvényt adott, egynéhány mintapéldányt mutatott be azokból a „tisztá” ellenzéki mandátumokból. Az ellensékek, ugy látszik, igen erős az igyekeve a mosakodásra, holott igen bölcsen tenné, ha ebben a tekintetben nem erőltetné meg túlságosan magát. Mert nem lehet tudni, hogy Bánffy báró miniszterelnök, aki igen alaposan ismeri az ellenzéki mandátumok történetét, nem kap-e

kedvet még egy beszédre, a melyben esetleg részleteket sorolhatna fel a csak általánosságban ismeretes ellenzéki visszaélésekről. Hogy Bánffy miniszterelnök őszinte, szokimendő férfi, ezt ellenfelei sem tagadják; magukra veszenek tehát, hogy ha kedvet ébresztenek benne még egyszer visszatérni a választási visszaélések kérdésére. Annak a nagy mosakodásnak a víze könnyen az ellenzék nyakába zudulhat!

Az „újabb” egyházpolitikai akció. A főrendiház legutóbbi ülésében minden aron reá szertették volna fogni Bánffy báró miniszterelnök és kormányára, hogy „újabb” egyházpolitikai akciókat akarna inauguralni. Bánffy Dezso bárónak és Wlassics kultuszminiszternek válasza oly határozottan szólnak, hogy ezekkel szemben most már egyenesen rá gajlás a számba megy, ha bárki is a kormányra olyas egyházpolitikai tendenciákat fog, a melyekről — mint találólag mondá a miniszterelnök — a trónbeszéd, mely a kormány programját képezi, egy szóval sem emlékszik meg. Oszak is néppárti érdekek lehetnek azok, melyek „újabb” egyházpolitikai akciókat hirdetnek. A Bánffy kormánynak egyenesen létjogosultságát képezte, hogy már nagy részben megalkotott és időközben még megalkotott egyházpolitikai törvények végrehajtása a felekesetek érdekei és érzelmei sérelme nélkül végrehajtsa. Ennek hűségesen meg is felel, sőt kivessi a néppárti lázítások méregfogát is és megfogja valósítani a katolikus autonómiát is, melynek megvalósítása a szabadelvű párt becsületbeli kötelessége és melyről Wlassics kultuszminiszter a lehető legjobb hatást várható kijelentéseket tette. Ez a tényállás. És bármint akarnak is a kormányra bizonyos oldalról ráfogni, hogy belehecceljék a kormányt „újabb” egyházpolitikai akcióba: Bánffy nem az az ember a kit könnyen ki lehetne zökkenteni előre jelzett kerékvágásából.

Az udvari körök itélete.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti levele. —
Budapest, december 19.

Bánffy Dezso br. miniszterelnök csütörtöki nagy beszédét már két óra múlva, hogy azt a képviselőházban elmondta egész szó szerinti szövegében olvasták bécsi diplomáciai és udvari körökben és mint általánosan megállapították, a beszéd ott a legörvedetesebb szenzációt keltett.

Budapesti lapok pártkülönbség nélkül egyhangulag konstatálták Bánffy enunuciációjának nagy sikerét és a vereséget, melyet az ellenzék szenvedett.

Teljesen beavatott bécsi körökből, melyek joggal hivatkoznak az udvarral való összekötéseikre folyó hó 17-éről a következő tudósítást vettük.

Bécsi mérvadó körökben, melyek hivatalosan és képesek a politikai és diplomáciai világ, valamint a legmagasabb udvar nézeteit és kritikáit ismerni, már a mai esti órákban egész szó szerinti szövegében szirkulált miniszterelnökük beszéde. Itt általában tessült figyelemmel várták, miként fogja Bánffy báró az ellenzék vádjait visszautasítani és a szabadelvű párt álláspontját képviselni, és ez a várakozás még inkább fokozódott, midőn az ellenzéki támadások napról napra hevesebbek lettek és rohamosan szaporodtak.

Mindenki, aki itt csak némi politikai szerepet játszik, megfeszített érdeklődéssel tekintett a magyar képviselőházban folyó harcos elé, melyet különben felirati vitának hívnak, de egy pillanattig sem aggódtak arra nézve, hogy Bánffy miniszterelnöknek sikerülni fog a szabadelvűség ügyének győzelmét és a parlamenti vita sikerét magának biztosítani. Oszak ity a győztes győzelemre, mely a tő sikerre nem voltak Bécsben alkészülve. Nem lehetett elkészülve rá, hogy Bánffyt egyszerre csak mint a magyar parlament legnagyobb debaterét lássák maguk előtt, aki a szónoklás terepén egy Apponyi gróf fölül kerekedik, mintha nem is egy parlamenti óriásról, hanem csak egy tizenkettő apró ember kifizetéséről lett volna szó. Különösen kellemsen érintettek idevaló körökben a miniszterelnöknek ama kritizáló szavai, melyekkel Apponyi politikai módszerét ad absurdum vezette és magát mint a munka és békéfejlesztés pártjának vezérét nevezte. Való igaz, hogy aligha lehet fokozni azt a bizalmat, melyet báró Bánffy a koronázás-élvez. De viszont a korona is teljesen igazoltának ismeri el ezt a királyi bizalmat és Ausztria Magyarország valamennyi államfőre közt éppen báró Bánffy az, aki ezt a bizalmat korlátlan és vitatlan mértékben élvezzi, mert itt abban a szilárd meggyőződésben vannak, hogy báró Bánffy ennek a bizalomnak a korona szolgálatában és a magyar nemzet érdekében tökéletesen és minden kétértelműség nélkül meg fog felelni. Bécsi parlamenti körökben nem titkolt irigységgel néznek a magyar parlamentarizmus e nagyszerű sikereire és ezt teljes érvényvel bíró bizonyítéknak vehetjük a miniszter-

ni. Ennek következménye az, hogy újságot fog olvasni minden szegény, egyszerű ember is. Napszámos, kocsis, vizezházmester, mesterinas, kofa, cseléd, szolga, mindenki. Az újságolvasó pedig veszedelmesen hasonlít az előfizetőhöz, az előfizető pedig a legarrogánsabb ember a világon. Azzal a külömbéggel, hogy az előfizető csak a saját újságját szokta igényeivel, fölhasználásával, bírálgatásával győztörni, míg az újságolvasó a közügyekbe beleszólni tart jogot és természetesen cselekszi azt a saját módja szerint.

A másik vonás az, hogy az újságot, csupán mert újság, az utozán elárúsítani nem lehet. Nevezetes és jellemző, hogy a nagymérvű utozai elárúsítás a tőzsedei rendes hírlapelárúsításnak semmit sem ártott, a mi azt utatja, hogy az utozai elárúsítás egészen más, eddig ki nem aknázott, újságolvasással nem igen foglalkozó közönségre támaszkodhatik csupán. Ennek pedig szenzáció kell mindenáron, illetőleg egy krajozár árán. Ha az elárúsítóknak nincs mit kiabálni, ha nem tudja hangzatosan ordítani, hogy valami nagyon botrányosat adhat, akkor niúcsen üzlet, nincs vásár. Ezek a lapok tehát kénytelenek lesznek hajszolni a rémségeket, a hallatlat, a botrányt, vagy pedig azt a mi történiik, lehet rémségezen, hallatlan szinezéssel, botrányosan feltüntetni.

Igy hatnak majd egymásra: sajtó (legalább ez a része) és közönség (legalább a közönségnek ez az új eleme).

Es ez a két elem addig fogja a maga he-

lyt a közéletben keresni, a mig majd megtalálja. Ezt többé elcsitítani épp olyan kevésbé lehet, mit ugy elhelyezni, a hogy az esetleg neki nem teszik. Mihelyt tulmegy az alakulás idején; a miut megkapja a maga tömörségét és alakot ölt, bizonynyal meglesz neki a maga fajsulya is, és akkor ki fogja magának erőltetni, kerüljön bármibe, azt a helyet, a mely neki fajsulyánál, anyagánál fogva dukál.

De minő hely lehet ez?

Hízen azért még nem kell politizálnunk, ha beszéünk is arról, hogy a fővárosban a közvélemény miként nyilatkozott meg eddig az utozán. De meg tudjuk is. Az előfizetők meg a kávéházi olvasók a különösen az egyetemi hallgatók kimentek a házakból az utozára, megosináltak a maguk kie és nagy tüntetéseit, előidéztek az felmaradhatlan rendőri brutálításokat, aztán attól nagyon mérgesek lettek, föllármázták az egész közönséget, a legalsóbb rétegeket is, azok aztán kifosztottak egy nehány boltot is, arra köbélépelt a katonaság, elfoittotta a tüntetést — és egy interpelláció a belügyminiszterhez, annak a válasza gyakori közbeszólásokkal, — képezte az egésznek a befejező lármas akkordját.

Ezentul valószínűleg másképen lesz, mert az utozai krajozáros népe nem fogja bevárni, hogy a szoba menjen ki, hanem majd az megy bele a szobába. Mert nemsokára politizálni fog az utozai is, még pedig abból a hangnemből, a melylyel a krajozáros hírlapok

kénytelenek a maguk nóátit dalolgatni. Es az egészen más dolog. A kezdés is sokkal erőteljesebb lesz, a tökéfejezésről pedig nem lehet tudni, hogy hová vezet majd. Másutt es máskép van, részben mert az utozai elemek műveltebbek is mint nálunk; részben mert annak az irányítására már van egy kis iskola is, részben mert ott az utozai újságok is sokkal drágábbak mint nálunk, tehát nem mindenkire olyan mértékben megközelíthetők.

Nálunk azonfelül most kezd terjedni, még pedig nagyon, a szociálizmus. S minthogy a szociálizmus is tisztában vannak a sajtó hatalmával és hatásával, csak idő kérdése, hogy a krajozáros újságok között a szociálizmus irány is fölbukkanjon: és akkor igazán részt vehet a közvélemény átalakításában az egész főváros, a legfelsőbb rétegtől kezdve a leglegmelyebb.

Ha pedig ez így meglesz, pedig alig fog elmaradni, akkor majd másképen szól az utozai, mind eddig. Tartani lehet attól, hogy essentul ott fognak kezdődni a tüntetések, a hol eddig végződtek és akkor igazán nem lehet tudni, hogy mikor és miben érik majd el a tetőpontjukat. Azonfelül a szociálizmushoz járul az is, hogy erősen ki lesz fejlődve, ha a néppártnak meg nem jön az esze a föltéve, hogy volt — az antiszemizmus is, a mi egészen sajátos módon hathat a tüntetések irányára. A néppárti koalíciók határozottan esztelenek, a midőn olyanokkal isgatnak: hogy im, az éhhalállal küzködix egy szegény nap-

elnökünk nagy államférfini beszéde által keltett benyomásra nézve.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Az „Aradi Hírlap” távirati tudósítása. — Budapest, december 19.

Sir John Asbóth, az a kiváló politikai akrobata ma új oldaláról mutatkozott be a Háznak. A választásfelirati vita során kibontakozott a gubóból, a melyben legutoljára szendergett a mint himes néppárti pillangó repkedett a Ház padsorai felett, nagy lelki gyönyörűségére Zichy gróf ur szentséges szoldosainak. Igen, néppárti lett. Leemelte újból a fejét s oda tette pontnak a néppárti választásfelirátjavaslat végére: nesstek, ez is a tiétek még! A Házat egyáltalán nem lepte meg a friss chameleon, oh, nagyon hosszú vannak szokva azok, hogy Asbóth János megváltottassa az elveit.

Különbösen hosszan és igen unalmasan beszélt. Egy arcizma sem rándult meg a monokli alatt, míg a rideg beszédet kísértetiesen előadta. Sorra vett minden pártot s édes szeretettel védelmezte Zichy Nándorékát. Kétségbe vonta — természetesen sajnos derűtségek közt — a kabinet szolidaritását is s azt a világrengető kérdést vetette fel: vajjon mi történék, ha a forint helyett rubelek dolgoznának a választásoknál s kozákokat rendelne ki oda a kormány. Ugyan mi is történék? Majd az igazságügyi miniszter jászberényi programbeszédjébe kötött bele s úgy nyilatkozott meg, hogy minden elmúlik a világon, minden párt, még a néppárt is és beleolvad a szocializmusba.

— Az is elmúlik, — jegyezte meg hangos derűtség közt Eötvös Károly.

Wlassics miniszter reflektál Asbóth beszédének arra a passzusára, a melyre vonatkozott s teljesen egyensúlyt a nyakatekert érveket, a miket az előtte szóló felhozott.

— Minden mulandó — fejezte be ügyes rögtönzését — de semmi sem mulik el olyan gyorsan, mint az Asbóth János pártállása.

Perozekig tartó sajos derűtség követte a miniszter felszólalását. Hasonló derűtség kísérte Erdély igazságügyi miniszter mege-

száncs, a dugaszlag Hirsch báró pedig a saját zsirjában fuladt meg. Mert ha igaz is, hogy a Hirsch báró zsirjából sok szegény embernek is juthatott volna, vajjon okos dolog-e a népet arra emlékeztetni, hogy a papok is mód nélkül zsirosak? Hogy a püspökök, főurak vagyonaiból is el lehetne tartani egy-egy egész hadsereget?

Mindes és sok minden egyéb körülmény és elem most van a kristályosodás előtt. A politikai harcz megindult minden oldalon, nem lehetetlen, hogy kemény ütközeteket kell megvívunk. Nincs kizárva most annak a lehetőség, hogy kiszorítjuk a magunk határára az osztrák ipart és az osztrák határok közül ki marad a mi buzáunk. Akkor aztán talán megpróbálhatjuk azt is, hogy a magyar ember „általában” miként bírja el a saját zsirját, ha van? A helyzet tehát semmiképen nem megnyugtató, de a nyugtalanságot éppen nem növeli a krajczáros sajtó utcai árulása. Mert megérleli a nép minden fiát arra, hogy az ország dolgával foglalkozzék, amely az ő bőrére is megy; de egyúttal könnyen megtörténhetik, hogy ez a sajtó fogja néppünkkel le-tétetni vesszedelem esetére a nagy, szabad népek értelességi vizsgálatát is. Megálhuk-e a próbát, a jövő titka. De a bukás végzetes lehet ránk nézve és elviselhetetlenül nehéz a tandíj. Azért csinyján a sajtóval. Inkább használjuk föl valami jó ürügyet a vizsgálat elhalasztására, semhogy a fenyegető bukástól véresre verjük be a fejünket.

jegyzését, midőn Asbóthnak kijelentette, hogy ő — nem néppárti.

Asbóth tisztázni akarta magát, de hasztalan. Az egész Ház rajta mulatott ma s olyan kitűnő hangulatba jött, a midőn ebben a sziklusban még nem volt.

Chorin Aron személyes kérdésben emelt szót Polónyi tegnapi kirohanására, Illy és Bálint pedig a függetlenségi párt felirati javaslatához csatlakozott, mert szerinte egyedül csak azzal képes az ország kibontakozni a bajokból.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról az alábbiakban számol be.

Az ülés kezdete délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Lehótsky Vilmos, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen voltak: Bánffy Dezső br. miniszterelnök, és Erdély Sándor. miniszter.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. Elnök bemutatja Pongrács Anselm ugodi képviselő mandátumát.

Kiadják az állandó igazoló bizottságnak. Andrássy Tivadar gr. mint az összetérhetlenségi bizottság tagja le teszi az esküt.

A válasz felirat.

Chorin Aron személyes kérdésben szól. Polónyi tegnap azt állította, hogy a szathmári mandátumhoz örvégyek az árvák könye tapad. Ezt az állítást, mint a tényekkel ellenkezőt visszautasítja. A mandátumát szathmári többségének akarata folytán viseli s így minden gyanúsítást vissza kell utasítani.

Illyés Bálint a néppárt egyik szónokának szavaira reflektál, ki azt mondta, hogy ők a társadalmi békének hívei. Valószínűleg meg est az elvet künn az életben és akkor a magyar társadalomba is visszatér a békeesség, mely azt évtizedek előtt jellemezte. (Helyeslés.)

A választási visszaélésekről szól azután. Nem akar konkrét adatokat felhozni, mert hiszi azt, hogy a visszaélések elérték csúcs pontjukat, mely után már csak visszahanyatlás lehetősége alkotmányos életünk építésben tartásáért.

A szabadelvű párt felirataról szól. Erre a felíratra ráillik egy híres diplomatának az a mondása, hogy az emberi nyelv arra való, hogy általa gondolatainkat elleplezzük. A választásfelirat egy idomtalan tömeg, nincs benne összhang, szellem. A magyar nemzet számára a bajokból nincs más kibontakozás mint a teljes függetlenség. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Asbóth János. Egy nagy tény előtt állunk, melynek hatása alól magát senki is nem vonhatja, melyet a szabadelvűség diadalának mondanak, melyet ő azonban a nemzet vereségének tart. Kérdi a párt minden szabadelvű tagjától, mi volt nagyobb a küzdelemben a szabadelvű párt győzelme-e vagy a nemzet veresége. (Helyeslés balról.)

Kérdi, hová jutunk akkor, hogy ha a megvásárolható választókat nem forintokkal, hanem rubelkkel vásárolják meg s ha a többieket kózákokkal tartják távol az urnáktól? Az a Muraviev szemünkbe vághatja azt is, hogy ez a magyar választási usza. (Helyeslés balról.)

Az egyházpolitikai ellenség a nemzeti párt és az Ugron párt folytonosan sürgette, királyi leiratban megígérték és a tegnapi kormánynyilatkozatban megtagadták. Kérdi a kormányt kormányprogramot kell-e írtani a miniszterelnök közjogi előadójának minapi felolvasásában, ha igen, úgy ez nem a pacifikációt, hanem a vallásháború folytatását jelenti. (Helyeslés a baloldali háttérű padjain.)

A választásokról szól azután. Nézete az, hogy minden erő ha egyik organumban elnyomják, a másikban fog kitörni. Így a politikai erő is, a melyet a parlamenti választásokban elnyomtak a megyei törvényhatósági termekben fog kitörni, itt fogja folytatni a küzdelmet a parlamentből kiszorított ellenség.

A néppártot avval vádolják, hogy a nemzeti egységet megbontja, akik ezt állítják mondjanak meg a culpát, mert ők az okai annak, hogy ez a párt létrejött. A Sennyei-pártot a klerikalizmusnak, ultramontánusnak, reakzionáriusnak mondták s a mikor tagjai közül Szűgyény László és Kállay Benjamin miniszterek lettek, a szabadelvű párt fogadta őket a legnagyobb örömmel.

A ház egyik szónoka: Abrányi Kornél, azt mondta, hogy nálunk a konzervatív kormányok alatt mindig nagyobb volt a korrupció, mint a szabadelvűek alatt. Abrányi a magyar konzervatív kormányokat összetéveszti az aulikus kormányokkal s a történet szelleme iránt nagy igaztalanságot követ el. O Magyarországon csak három konzervatív kormányt ismer: Apponyi Györgyét, Vay-Apponyi-Majláth-ét és Apponyi-Sennyei-ét, politikájukról ítélnétek különbözőképpen, de választásaik tiszták voltak, korrupcióval őket nem lehet vádolni.

A nemzeti pártot hosszú időn át jezsuita pártnak nevezték s tegnapelőtt a miniszterelnök kijelentette, hogy a két párt közt az elvi különbség majdnem nulla. A néppárt is bevárhatja tehát, míg a kormányelnök ki fogja jelenteni, hogy közte és a néppárt közt az elvi különbség semmi.

Védelmébe fogadja azután a néppártot a többi ellene emelt vádak ellen is. A vallás és közoktatásügyi miniszter mint egy új jósló azt jövendölte, hogy a néppárt veszélyes és mulékony. (Wlassics miniszter belép, mire a szabadelvű párt lelkes éljenben tör ki.) Vagy veszélyes ez a párt és akkor nem mulékony, vagy mulékony és akkor nem veszélyes. Elvégre is minden el fog mulni. A néppárt is elmúlik majd, de csak akkor, a mikor a népszívéből a vallásos érzetet kiirtják s akkor a szocializmusnak esik martalékul.

Eötvös Károly: Az is elmúlik. (Derűtség.)

Asbóth János: Minden elmúlik csak az az ígéret nem, hogy a magyar katolikusok a katolikus autonómiát megkapják, ez mindig ígéret marad.

Beszéde folyamán megemlékezik. Hegedűs Sándornak a „Nemzet”-ben közzétett osikkéről, melyben a klerikalizmus elemek túrulyra jutását panaszolja. Nézete szerint ez a panasz ad abundantum visszi a 67-es kiegyezést. A szabadelvű párt Ausztriában elveszítette a talajt s ha áll az, hogy itt is, ott is ugyanannak a pártnak kell uralkodnia, s hogy Magyarországon bármint többséget lehet csinálni, akkor ezt a követelést meg kell fordítani s az ágyu könnyen hátrafelé süll el.

A néppárt javaslatához csatlakozik.

Wlassics Gyula Asbóthnak a kabinet szolidaritását meg törőbeszédére óháját reflektálni. (Derűtség.) Igaza van Asbóthnak, hogy minden mulandó, de azt hiszi, hogy semmi sem mulik el oly hamar mint Asbóth partállása, tekintve azt, hogy ő milyen rohamosan szokta változtatni partállását. (Derűtség.)

Meg fogja kérdezni a nép az igazatóktól: Hát a templomokból még mindig nem lesznek zsidó magtárak? Az igazatók kénytelenek lesznek bevallani, hogy ez nem igaz s akkor az a párt el fog tűnni mintha sohasem existált volna. (Élénk helyeslés jobbról.)

Asbóth azt mondta, hogy minden elmúlik, csak a kath. autonómia marad ígéret. Ő tegnap kijelentette, hogy amíg a tulzó igazságok tartanak saját felelősége érzetében előterjesztéseket tenni nem fog. Ezt akarta válaszolni. (Élénk éljenzés jobbról.)

Erdély Sándor igazságügyminiszter: Asbóth az ő jászberényi programbeszédjét félreértette.

Kijelenti, hogy ő nem néppárti (Zajos derűtség.) és a néppártot konzervatív pártnak nem tartja.

Asbóth János személyes kérdésben reflektál azokra, amiket a közoktatásügyi miniszter mondott és tisztázni igyekszik magát a következetlenség vádjá alól.

Őt peros saínet.

Mecsi Antal néppárti képviselő a revízió mellett szólal fel.

A mai ülés ezzel véget ért.

IDŐJÁRÁS.

Léghőmérséklet: reggel 7 órakor 759.8 milliméter, délután 2 órakor 759.8 milliméter. Hőmérséklet: reggel 7 órakor 6° + 15, délután 2 órakor 6° + 19.9. Szél: brava és erős: reggel 7 órakor DK. 8, délután 2 órakor DK. 4. Felhőzet: reggel felborult, délután felderült. Csapadék: az utóbbi 24 órában: 2 milliméter hó, eső.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirati azeriat a mai napra a következő időjárás várható:

— Decem. 20. —

Borús. — Enyhe. — Eső.

A tizenkettedik év.

— A közönséghez. —

Pár nap még s az „Aradi Közlöny” új évfolyamba lép. A tizenkettedikbe fennállása óta. Ebből az alkalomból fordulunk most a közönséghez, Aradmegye, Aradváros s a környék szabadelvű gondolkozású közönségéhez, valamint régi barátainkhoz és előfizetőinkhez, kérve őket, hogy lapunk terjesztésének munkáját magukra vállalni szivesek legyenek.

A véget érő nevezetes év története és eseményei nyílt könyvként állanak még a közönség előtt. Azt hisszük, fölösleges lenne részletesen is hivatkoznunk a lapunk által képviselt *szabadelvű politika* jelentőséggel teljes sikereire. Kormányunk nagy körültekintéssel, biztos kézzel rendeste és vezette a millenáris év ünnepeit, a melyekben a nemzetet örök hálára kötelező módon vett részt felsőleges uralkodónk egész családjával. A lefolyt képviselőválasztások fényesen igazolják, hogy a nemzet túlnyomó többsége magáévá teszi és föltétlenül helyesli a szabadelvű párt politikáját. Lapunk továbbra is hű képviselője és kifejezője lesz annak a bizalomnak, mely a szabadelvű párt és a kormány irányában nyilvánult a választások által is.

A t. közönség ismeri már programunkat és a lap fejlesztésére irányult törekvéseinket. Az „Aradi Közlöny” közölni fogja a szabadelvű párt összes ügyeire vonatkozó tudnivalókat. E mellett kiváló gondot fordít arra, hogy (ugy Aradmegye és város, valamint a szomszéd törvényhatóságok, különösen Csanádmegye közigazgatási, társadalmi és közgazdasági életének lelkes szószólója és hű tükre legyen. Ezen oszlopnak szolgálva különös súlyt fektet az „Aradi Közlöny” arra, hogy az egyes törvényhatóságok közgyűléseiről, bizottságainak működéséről, szakavatott, részletes és kimerítő tudósításokat hozzon.

Az aradmegyei és aradvárosi szabadelvű párt az elmúlt évre szintén büszkén tekinthet vissza. Mindkét párt újon van szervezve s lelkes összetartó munkájával, a mit kifejtett, a legszebb sikereknek volt osztályosa. Ezek a sikerek méginkább ösztönöznek bennünket arra, hogy a szerkesztőségnek minden tagja, minden embere kedvvel rakosgassa össze az újság porcozikait. Birjuk ezenkívül az aradmegyei és városi szabadelvű párt számos tagjának ígéretét, hogy a közélet minden ágát felölelő és a szabadelvű nemzeti haladásra irányuló munkásságukkal emelni fogják az „Aradi Közlöny” tartalmának érdekességét, úgy, hogy lapunk a szabadelvű pártnak nem csak hivatalos organuma, de pártéletének szellemi központja is lesz.

Hazánkban az alkotmányos rendnek és a békés fejlődésnek ez idő szerint egyedül a szabadelvű párt képezi biztosítékát. Egészséges, intenzív pártélet pedig ez élénken szerkesztett és széleskörű olvasóközönséggel bíró pártorganum nélkül nem képzelhető. Nagy örömeinkre szolgál, hogy a közönség e tekintetben is napról-napra jobban méltányol bennünket, aminek legbiztosabb kifejezője az, hogy olvasó közönségünk, előfizetőink serege az utóbbi időben feltűnően szaporodott. Ez a felkarolás még lelkesebb munkára ösztönöz bennünket, s hogy hálánkat kifejezhessük, igyekezni fogunk tartalomdu, érdekes s minden igényeknek megfelelő lapot adni a közönség kezébe.

Az „Aradi Közlöny” állandó budapesti tudósítóitól (Szőts Pál országgyűlési képviselő és Adorján Sándor, a „Nemzet” segédszerkesztője) rend-

kívül terjedelmes és részletes távirati tudósításokat hoz, melyekkel az összes fővárosi lapokat megelőzi, úgy, hogy az „Aradi Közlöny” által reggel hozott hírek csak az esti postával érkező fővárosi lapokban olvashatók s így a vidéken a fővárosi újságokat aktualitás dolgában egy egész nappal lemarasztalja.

Vezércikkeinket helyi cikkiróinkon kívül az ország legelőkelőbb publicisztái írják, akik fontosabb politikai kérdésekben mindig megszólalnak az „Aradi Közlöny” élén. Nagy gonddal állítjuk össze *tárcsarovatunkat* is. A magyar irodalom legkiválóbb büszkeségeitől időközönként több eredeti elbeszélést, novellát közlünk, azonfelül Adorján Sándor, az elismert író tollából minden vasárnap egy fővárosi levelet, amelyben a legaktuálisabb eseményeket beszél meg ügyes, tetszetős formában. Egyik erősségünk a *hírvonal*, a mit napról-napra fejlesztünk, hogy az Aradmegye, a város, Csanádmegye s a környék eseményeinek hű krónikája legyen. Levelezőink táborát legújabbban is megnövesztettük, úgy, hogy az „Aradi Közlöny” messze vidéken csaknem minden községben tart állandó tudósítót, a kik az összes említésre méltó eseményeket azonnal tudatják. — Hasonló gonddal ápoljuk a *közgazdasági részt*, az *egyesületi életet*, a *tanügyet* s lapunk minden rovatát. Jelszavunk pedig: *becsület, tisztességes munka, részrehajlatlanság, a családi élet szentélyének megkímélése, a bántó botrány-hajhászat mellőzése s igazságos elbírálása a napi események minden változatán.*

Ezek után tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani kegyeskedjenek, valamint, hogy az „Aradi Közlöny”-t barátaink, ismerőseink körében jóakarattal ajánlják és terjesszék. Igyekezni fogunk méltók lenni erre a jóakaratra és felkarolásra.

A ki legalább egy negyedévre már most előfizet, annak új évig *ingyen és bérmentve* küldjük meg a lapot.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési ára marad a régi, vagyis:

HELYBEN,		VIDÉKEN,	
házhoz hordva:		postán küldve:	
1 évre	12.—	1 évre	14.—
1/2 évre	6.—	1/2 évre	7.—
1/4 évre	3.—	1/4 évre	3.50
1 hóra	1.—	1 hóra	1.30

Az első találka.

— Sajáttudósítónktól. —

Eljötték. Mind eljötték az asszonyok és leányok, a kiknek a szokásjog alapján most már elvitathatlan helyük van a városatyák padjaiban. A nagyteremnek a rendes képe volt, csak épen valamivel későbbben alakult ki. A mióta számozott helyek vannak, négy órakor még csak kicsi bizalmas társaságok vannak ott, a melyekben a nap eseményeit, az élet apróságait forgatják meg, hogy épen meg ne romoljanak. Egy-egy elkészett asszonyka, ki nibás értesülés folytán a Központi szállóba ment, kipirulva a aietéstől, bájos sietséggel törtet fölöt után is a terembe. Semmit sem vesztett. Somogyi Gyula érti az asszonyok lelkét. Tudja, hogy a fölolvásoknak az is igen jelentős pontja, a melyik ninos megszámolva, a midőn már minden helynek megvan a maga mosolygó szemű megnézni való kalaptulajdonosa. Mert a Kölcsey-egyesület felolvasásainak az a specialitása, hogy a nők bevezetésül egymás fejdi-

szt tanulmányossák. A zárt padokból a fejnél egyéb nem vehető ki, annak kell tehát szentelni azt a tíz perozet, mely a megérkezés és a felolvasás között van, hogy belemerüljünk a diplomata simaságtól a borzasságig menő hajváltozatokba és a kalapok fantasztikus rejtelmeibe.

Mikor ez a számozatlan szám a lelkeket érdekességével egészen eltöltötte kinyílt a főispáni szoba ajtaja, honnan egy-egy kitört érdekes hangfoszlány eddig is izgatta a közönséget, és belépett az egyetlen hivatalosan szereplő férfi a Kölcsey-egyesület első találkáján: Tompa Kálmán. Ő is csak megbízott volt, egy okos asszony megbízottja, a ki azokat az igazságokat, melyeket könyvedén papírra vetett, mégis csak inkább férfival mondatta el. A zsurokról olvasott Tompa, sima, rokonszenves hangon egy vékonyka lehelletével a vidámságnak és a gunynak. Yvonne, a ki az anyagot adta hozzá, képet festett a jelenlévőkön kívül mindenkit megszóló, de nagyobb baj nélkül megszóló zsurokról. Erzett, hogy sokkal több fonákságát is látta már ez összejöveteleknek, mint amennyit rólok őket védve elmondott. Es megragadta az alkalmat, hogy ami nem mindig elég kelendő portéka a tea és a kompót közt való órányi időszakban, egy-egy gondolatot közöljön a társas élet fura viszonyairól és jelenségeiről. Az alig fél óráig tartó felolvasást megtapsolták, mire Tompa Kálmán az írónővel Dietrichstein Bernátnéval jelent meg a dobogón.

Egy ifju szőke leányt vezetett ezután Somogyi Gyula a zongora elé, melyen igen jó technikával játszott a közönség élvezetére. Hartmann Hajnalka kisasszony a Kölcsey-egyesületben igen kedvesen mutatkozott be zongorajátékával. Miután a tetszés tapsai elhallgattak, néhány peroz mulva annál viharozabban törtek ki ismét, mikor Somogyi Paulainé Adorján Bertát vezette az olvasó asztalka elé. A művésznő a sokáig tartó üdvözléttől meghatva kezdte meg Kiss József „Jehová”-jának előadását.

Nagy gyönyörűséget szerzett hallgatónak, kik lélekzetviasszafajtva csüngtek ajkán. A hangulatokban és drámai érzésekben gazdag elbeszélést megkapó művészettel mondta el. Letült hallgatói elé és érzelmes hangjával észrevétlenül belelopta a lelkekbe a mély hangulatot, melyből csakhamar plasztikusan domborodott ki az öreg szent zsidó sordonnan fenséges alakja. Megrázó volt a szent zsidó haragjának kifejezésében, hogy fia megtagadta a Jehovát; a gyermekét sirató apa sokogása pedig oly fájdalmasan igaz volt, hogy a művésznő szemében felcsillant könyvek megsokszorozva jelentek meg a mélységes oszondben figyelő haligatók közt. Es mikor ebből a mély fájdalomból ismét a maga sordon fenségében emelkedik ki a Jehova nagyságában felolvasó zsidó s az előadó művésznő fölállott, hangjában annyi sugalló erő volt, hogy a közönség önfeledten tapsolt és egy félperozre megszakította a gyönyörű versek gördülését. Az utolsó sor elhangzása után valóságos tapsviharban vonult ki a teremből a művésznő, kit a Kölcsey-egyesület a másik közreműködővel együtt szép virágbokrétaival tisztelt meg.

Az első találkáról mindenki igen kellemes érzésekkel távozott el és reménnyel nézett a legközelebbi elé.

HIREK.

December 20. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Advent 4. vasárnap. — Protestáns naptár: Advent 4. vasárnap. — Görög-keleti naptár (december 8.): Pat. — A nap kél 7 óra 47 perozkor, nyugszik 4 óra 6 perozkor. — A hold kél 4 óra 31 perozkor, nyugszik 8 óra 42 perozkor. — December 21. Hétfő. Róm. kath. naptár: Tamás. — Protestáns naptár: Tamás. — Görög-keleti naptár (dec. 8.): Boldogasszony fogantatása. — A nap kél 7 óra 48

pereskor, nyugszik 4 óra 7 pereskor. — A hold két óra 40 pereskor, nyugszik 9 óra 25 pereskor.

December 20. Az aradi gazdasági egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Kereskedelmi kamara.)

December 31. A „Szarnyakerek” dalkör Sylvester-estélye. (Fehér Kereszt.)

Január 9. A cs. és kir. 33-ik ezred egyéves önkénteseinek bálja (Fehér Kereszt.) — A pankotai négyesület táncsziválma.

Szabadkiszéki emléktárgyak országos múzeuma (színházipület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kilósey-könyvtár nyitva van szombán és szombaton 11—12 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása

ARADRÓL:	
Budapestre gyv. reg.	8.18
sv. de.	11.20
sv. de.	2.36
sv. este	9.35
Csabára (péntek) de.	12.—
Szolnokra sv. reg.	6.10
Tóváros sv. reg.	6.20
10. sv. de.	4.30
gyv. este	7.02
Soborára sv. de.	2.32
Tomcsavára sv. reg.	6.20
sv. de.	11.25
sv. de.	8.—
Szegedre sv. reg.	8.45
sv. de.	2.46
sv. de.	4.10
Brádra sv. reg.	8.59
sv. de.	11.56
sv. de.	4.50
Kőtegyházig sv. de.	2.22

Vonatok érkezése

ARADRÁ:	
Budapestről sv. reg.	6.05
sv. de.	8.53
gyv. este	6.52
Csabáról (péntek) reg.	7.—
Szolnokról sv. reg.	9.10
sv. este	6.47
Tóváros sv. reg.	6.34
gyv. reg.	8.08
sv. de.	10.59
sv. este	8.55
Radnáról sv. de.	8.12
Tomcsavárról sv. de.	10.48
sv. de.	8.44
sv. este	10.55
Szegedről sv. de.	8.38
sv. este	6.42
sv. este	10.25
Brádról sv. de.	8.08
sv. de.	11.05
sv. este	6.25
Kőtegyháztól de.	12.50

A királyné utazása. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy Kersl dr. udvari orvos, Biarritzba utazott és hogy az orvos utazását a királyné kedvezőtlen egészségi állapotával hozták összefüggésbe. Biarritzból most azt jelentik, hogy Erzsébet királyné január közepéig marad Biarritzban. Az a szándéka, hogy kirándulásait kiterjeszti az egész spanyol határra és hogy Fontaralia szigetét is fölkeresi. Ezeket a kirándulásokat a már megállapított utazási program szerint kövessék, részint gyalog teszi meg. Cap-Martinba a királyné Vitorján, Burgoson, Saragossán és Barcelonán át utazik.

Karácsony a templomban. A minoriták aradi templomában az idén is a szokott fényvel és egyházi díszszel fogják megünnepelni a Megváltó születését. Csütörtökön reggel 6 órakor lesz az utolsó róraté, a melyet teljes aszisztenciával Oszkó Csirjék dr. tartományi rendfőnök tart. A csütörtöki éjféli mise délután fél 12 órakor a papí korus szolozsmákat mond, mely után kezdetét venni az éjféli misét, melyet teljes segédlettel a rendfőnök tart. Karácsony első napján pénteken reggel 8 órakor az első szent beszédet Tamásy Imre segédlelkész, a másodikat pedig fél 10 órakor Oszkó Csirjék dr. tartományi rendfőnök mondja. Délelőtt 10 órakor fényes zene nagy mise a melyet a rendfőnök szolgált. Karácsony másnapján, szombaton reggel 8 órakor Székely László segédlelkész mond predikációt, fél 10 órakor pedig Brogyányi Kázmér segédlelkész. A 10 órai szent nagymise Mitse Pál házfőnök tartja.

Személyváltozások a megyénél. Holnap-tól számított három hét múlva, jövő év január 1-én tartandó közgyűlésében választja meg Aradvármegye törvényhatósági bizottsága az aradi járás új főszolgabíróját és tölti be az ezzel kapcsolatosan megüresedő állásokat. A legélelkebb érdeklődés tárgyát nagyon természetesen az aradi főszolgabírói állás képezi már csak azért is, mert miként az ország valamennyi vármegyéjében, úgy itt is állandó gyakorlat az, hogy a központi szolgabírói állásra a rendelkezésre álló legkiválóbb tehetséget állítják. Családi összeköttetésekben alapuló ambíció ezeknél a választásoknál nem érvényesülhet. Az aradi főszolgabírói állásra ezidő szerint két komoly jelölt van kombinációba véve több mint bizonyos, hogy a mérkőzés is kettőjük között fog lefolyni. Az egyik jelölt Oszkó Gyula nagyhalmági főszolga-

biró, a másik Lengyel Sándor dr. a vármegye első aljegyzője. E két jelölt körül tömörülnek a pártok és pedig ezidőig Lengyel dr.-ra nézve kedvezőbb kilátással. A központ — mint megbízható forrásból értesülünk és ami különben sem titok már — az eddig jelentkezett összes pályázók közül legkevésbében és legtöbb megnyugvással Lengyel Sándor dr.-t látja az aradi járás élén. Pályázik még ez állásra Mladin Miklós borfőnöki szolgabíró is, ki szintén igen tehetséges és szorgalmas tisztviselő, de aki inkább vidéki főszolgabírói pályára reflektál s Aradra inkább csak a „szülő becsületéért” pályázik. Pártot igyekszik magának toborozni még Bolyos József szolgabíró, de a család bizalmas barátain kívül nincsenek emberei. A „fokozatosan” megüresedő állásokra is már egész serege a jelölteknek vár. Az első aljegyzőségre Schill József másodaljegyzőnek és Edes Elemér Bolyos József és Borsos Géza szolgabíróknak van kilátásuk, a második aljegyzőségre Opre Péter dr. és Faragó István aljegyzők pályáznak. A nagyhalmági főszolgabírói pályára — ha az üresednek meg — Mladin Miklós, Lengyel Sándor dr., Lovich Gyula, Borsos Géza és Bolyos József konkurrálnak több-kevesebb kilátással. Egy szolgabírói állásra József Béla aradi tb. rendőrcapitányt emlegetik ki — ha csakugyan pályáznék — egyhangú választásra számíthat.

Felmentett főispán. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Simon Sándor Béla Szatmár vármegye és Szatmár-Németi szabad királyi város főispánját, ezen állásától való felmentése mellett, belügyminiszteriumi ministeri tanácsossá nevezte ki.

Ügyvédek figyelmébe. Az aradi ügyvédi kar a néhai Steinitzer Károly kir. törvényszéki bíró temetésére ránduló bírók, ügyvédek és bírósági tisztviselők részére, három lövönatu kocsi bocsajt rendelkezésre. Az indulás a „Fehér kereszt” szálloda előtti állomástól délután két órakor történik.

Új ajánlat a lóvasútra. A „Societe Anonyme” brüsseli társaság a lóvasút átvételére nézve újabb ajánlatot tett a városnak, melyben a közgyűlésen felmerült egyes kifogások illetve kiválpalmakat tekintetbe vette. Az ajánlattal melyet a minap egész terjedelmében közöltünk, tegnap foglalkozott a tanács és azt befogja terjeszteni a legközelebbi közgyűléshez.

Aradvármegye képviselőválasztói. A megye központi választmánya a napokban készült el az országgyűlési képviselőválasztók 1897. évre érvényes névjegyzékének végleges egybeállításával. Összeírtak a megye területén mindössze 17530 választót, 139-ét többet, mint a hányan az 1896-ik évi névjegyzékben felvéve voltak. Annál feltűnőbb azonban a választók szaporodása az 1892—1897-iki évek alatt. Ot év lefolyása alatt ugyanis az országgyűlési képviselő választók száma Arad megyében 2351-el szaporodott meg, ami nyilván arra mutat, hogy az ellenségi pártoknak és hírlapjainak csakugyan igazuk volt akkor, midőn nagy általánosságban azzal gyanúsították az ország összes központi választmányait, hogy a képviselőválasztók számát a kormány és pártja jóvoltáért meg nem engedett furfangokkal minél lejjebb szállítani iparkodnak. — Imé, a csattanás példa: öt év múltán potom 2351 választóval több! Tehát csakugyan igaz van Justh Gyula urnak: hazudni nagyon könnyű. — Az 1897-ik évre összeírt választók között válasszókerületek szerint következőleg oszlanak meg. A borosjenői választókerületre 2283, a pécskaira 2285, a szentannaiakra 3150, a világosira 2252, a jószáshelyire 3805, a kisjenőire 2410 és a radnai kerületre 1410

válasszó jut. Legnagyobb volt az utolsó öt év alatt a szaporodás a jószáshelyi választókerületben, hol 1897-re 576 választóval írtak össze többet, mint a hányan az 1892-iki névjegyzékben voltak. Apadt a választók száma ugyancsak ezen időszak alatt a kisjenői és a radnai választókerületekben. — A kisjenőiben 2428-ról 2410-re, a radnaiban 1677-ről 1410-re szállott le a számuk.

A békés-oszadi vasút. A békés-oszadi vasutat a napokban — írja levelünk — Budapesten igazgatósági ülést tartott, melyen folyó ügyeket tárgyaltak. A tárgyszorozat elintézése után Kristóffy József országos képviselő erőlyes felszólítást intézett a végrehajtó bizottsághoz a pitvarosi, ambrózfalvi és nagy-majláthi határban kiszajátított földterületek kártalanítása tárgyában. A dolog úgy áll, hogy a vasutat rég átadták a közforgalomnak de az említett telepés községekben a tulajdonosok még ma sem jutottak kártalanítási összegeikhez. Elvették a földjüket, pénzt nem kaptak, s ami még súlyosabb, a kincstár az elvett földek után is követeli a váltás-törlesztéseket, holott a szegény emberek már évek óta nem is használják ezen területeket. Ezen a csakugyan tarthatatlan állapoton kívánt segíteni a nagyaki képviselő, midőn az igazgatósági ülésen erőlyesen követelte az ügy mielőbbi rendezését. Az igazgatóság nyomban tárgyalás alá vette a felszólalást, sok irányú intézkedéseket tett úgy, hogy ennek a régóta húzódo ügynek a befejezése most már mielőbb várható. A telepések kényeszer kívül hálásak lesznek képviselőjük iránt, ki rövid működése alatt már is oly életbevágó fontos dolgokat vitt a végleges megoldás felé.

Jóváhagyott költségvetés. A belügyminiszter jóváhagyta az 1897. évi osztoni évi költségvetésére a fentartásra előirányzott költségvetést.

Aradvármegye szabályrendeletel. E osztoni napokban hagyja el a saját egy vaskos könyv, mely Aradvármegye érvényben levő összes szabályrendeleteit fogja tartalmazni s ezen kívül igen sok, általánosabb érdekű közigazgatási határozatot is. A mű Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán-felügyelete alatt készült, ami elég biztosíték arra nézve, hogy a megyei közigazgatás minden funkcionáriusa a legjobb hasznát fogja venni ennek a régen nélkülözött gyűjteménynek. Különböző külsőleg is tetszetős könyv, mely az aradi nyomdátársaság jó ízlését dicséri.

Szigoru munkaszünet. Az ország több városából — mint említettük — kereskedői körök jelentették a kereskedelemügyi miniszter-nél, hogy a karácsonyt megelőző vasárnap azaz ma 20-ikán a vasárnapi munkaszünet függesztésük föl. A miniszter — újból megírjuk — nem engedett a kérésnek, sőt rendeletet adott ki, a melyben a vasárnapi munkaszünetet a szigorúan betartandónak mondotta ki.

Csiky önnepély. Az aradi kir. főgymnasium önképző köre ma vasárnap délelőtt 10 órakor Csiky Gergely emlékezetére a lyceum díszteremben önnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja Varrassy Lajos VIII. o. t. 2. a) „Finn zene.” Páncsotol b) „Szólam a kincsem.” Népballada. Előadja a főgym. énekkar 8. Csikyról Prózai műf. 4. Mendelsohn Trió. c) Előadják Barta Adolf Köpf Kálmán Spitz Lipót VII. o. t. 5. „Csiky” emlékezetére, Oda Pekritől, Szavalja Schikker Béla VI. o. t. 6. Rheinhold. III. Impromptu. Zongorán előadja Éles Béla VIII. o. t. 7. u) „Bucsa a hasától” Scót dal b) „A töröknek tar s koponyája.” Gárdonyi. Előadja a főgymn. énekkar, 8. „Gedő-vár asszony.” Kiss Józseftől. Szavalja Taba József VIII. o. t. 9. a) Moszkovics b) Padarewsky Menuett Zongorán előadja Szelle

József VII. o. t. 10. a) Glück; Gavotte b) Mozart: Zaubersflöte c) Fritsche: Marsch Bondó. Előadja a főgym. zenekar.

— Tanítók vasuti kedvezménye. A tanítók országos bizottságának igazgató tanácsa elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez benyújtandó kérvényben a nagygyűlés határozatától némileg eltérően az ő s s s e s h a s a i tanítók részére vasuti menetdíjkedvezményt kérnek.

— Csanádmegyei rendkívüli közgyűlése. Csanádmegyei törvényhatósági bizottságának tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlése volt. A közgyűlésnek — mint tudósítónk távirja — elnöke Lonovics József főispán, első tárgya pedig az országgyűlési képviselőkké választott Kristóffy József megyei főjegyző és Babó Lajos kovácsbácsi főszolgabíró lemondása volt. A lemondó leveleket, melyben megköszönik a törvényhatóság tisztviselőkedésük idejéből támogatását, nagy éljenséggel fogadták a bizottság tagjai. Az igazoló választmányba, a melyet most alakítottak meg, a főispán elnöké Hennly Sebestyént, tagokká Farkas Mórt, Fleischer Gusztávot és Major Miklóst nevezte ki, a bizottság pedig Török Imrét, Boros Sámuel, Csécsy Miklóst, Földessy Jánost és Meskó Ödönt választotta meg. Makó város néhány megfélembezett ügyében és a községek költségvetése felett határozott esután a közgyűlés, a melynek végén Lonovics József főispán helyettes megyei főjegyzővé Náray Lajos dr., kovácsbácsi helyettes főszolgabíróvá, pedig Spilka Antalt nevezte ki.

— A népkönyvből. E héten a népkönyvben szívesek lesznek feltűyni dr. Onou Miklósné, Róth Henrik és Lengyel Lőrincsné urak.

— Karácsonyi ünnepek. Még egy pár nap a kis gyermekek felett örököző Jézuska bejárja a házakat, azok minden lakóját, hogy megjutalmazza az ő szeretett kedves kicsinyeit — a mi vajmi ritkán történik csak — megdorgálja azokat, kik ellen a mamának vagy papának panassa van. Mennyi édes álom, hány szines vágy szövődik már a gyermekek lelkében a szent nap estéjére a szegény árva gyermekek is mily fremegve várják azt a pillanatot, melyben a Jézuska hozzájuk is betér. Mert az aradi jó szívű nénikék róluk is beszéltek a Jézuskának a s a s e m f e l e d k e z i k m e g r o l o k s e m. A polgári jótékony egyesület a Teleky-utcai árvaházban kedden délután 5 órakor ajándékozta meg kicsinyeit a kriszkindlivel, Roth Amáliagyermekkerttulajdonos pedig ma délután fél 4 órakor tartja meg a karácsonyi ünnepélyt az Arenában, mindkét helyen a gyermekek közt ruhákat is osztanak ki.

— A csanádi egyházmegyéből. Desseffy Sándor csanádi megyés püspök tegnap töltötte be az elhalálozás folytán megüresedett esztergomi plebánitát. A disponált plebános Bóssa János volt tordai plebános.

— Vízügyi tárgyalás Gurahoncon. Sathmáry Gyula alispán Schill József megyei aljegyző társaságában holnap Gurahoncon utasik egy kisebb vízügyi tárgyalásra. Az aradi főlyammérnökség részéről Papp Elemér kir. mérnök vesz részt a tárgyaláson.

— Állathulladékok értékesítése. Barkó Ferenc, a vágóhid igazgatója, előterjesztést tett a városnak, hogy miként lehetne a sertés vérszékkel elhullt állatok hulladékát értékesíteni. A tanács az előterjesztést véleményezés céljából kiadta a tisztviselőnek.

— Névnyomtatás. Mittermann Bódog volt aradi jelenleg eastergom-könyrmézei lakos vezetéknévét belügyministeri engedéllyel „Bódi“-ra változtatta.

— Karácsony az uttelepi iskolában. Az uttelepi iskola tantervűlete folyó hó 23-án szerdán délután 3 órakor az iskola helyiségében karácsonyi ünnepélyt rendez a tanulóknak, melyre az iskolai hatóság, a szü-

lők, a gyermekek örömeiben osztani tudó tanügybarátok teljes tisztelettel meghívotnak. Az ünnepélyt megelőzőleg Szikra Lénárd hitoktató alkalmi beszédet intéz a gyermekekhez. Az ünnepély műsora a következő:

1. Ima. Énekli a IV. oszt. 2. A tél nemtője, (kép) Ungár Sarolta. 3. Prológ. Szavalja Bodrogi Mária. 4. Karácsonyi pásztorjáték Pethő Józseftől. 5. A szent éj. A karácsony angyalai. Szavalja Moldovány Ida. 6. Az angyali sereg dicsőíti Istenét. Mi Atyánk. Szavalja Krón Bóza. 7. Ima. Énekli a IV. oszt. 8. Zala Sándor II. o. tanuló szimbolomművés hangversenye.

— Szabad lábón. Glass János volt aranyági jegyző ellen, kit sikkasztás gyanúja miatt letartóztattak, a büntügyi előnyomozás befejeztetett. A jegyzőt tegnap szabad lábra helyezték.

— A másodéves önkéntesek vizsgálata. Megirtuk, hogy a közös hadügyminiszter elrendelte, hogy a tartalékos tiszti vizsgálatot amas egyéves önkéntesek is levehetik, kik az első szolgálati évben nem feleltek ugyan meg, de szabadságra bocsáttattak. A honvédelmi miniszter most, az engedményt a honvéd egyéves önkéntesekre is kiterjeszti és elrendeli, hogy azok az egyéves önkéntesek, kik az 1896-ik évi 4359. el. szám alatt kelt rendelet értelmében szabadágoltattak, ha a katonai szolgálatot önkéntesen folytatni akarnak, ugy ezt az illetékes csapatfőparancsnokság föltétlenül engedje meg.

— Lesz-e híd? A vadludak, miként bennünket értesítenek, alig mutatkoznak a Balaton partjain, holott esigorubb időjárással ilyenkor nagy tömegekben jelennek meg a tó körül. A vadludak a környéken ésszaknak vonulnak naponként. Ebből a tapasztalt időjárásból következtetik, hogy az enyhe időjárás tartós lesz.

— Öngyilkos kereskedő. Gyuláról írja levelezőnk: Bauer Lipót, gyulai kereskedő tegnap este öngyilkosságot követett el és azonnal meghalt. Tettének oka az, hogy már több alkalommal foglaltak nála a ő dacára minden jóakarátának, sem volt képes a rá nehezülő anyagi gondoktól szabadulni. Tegnap reggel ismét megjelentek nála a bíróság emberei, akiknek egyre azt mondogatta:

— Honnan fizessek? Honnan fizessek, ha nincs semmim?

Egész nap a buskomorság tünetei jelentek rajta: este aztán revolverével föbelötte magát. Bauer hatvan éves és családos ember volt, akit a sors saját hibáján kívül látogatott meg tömérdek csapás.

— Délvidéki gazdasági akadémia. A temesvári gazdasági egyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy kérvényt intéz a földművelésügyi miniszterhez a Temesvárott fölláttatandó délvidéki gazdasági akadémia érdekében. Együttel felszólítja a délvidéki törvényhatóságokat, hogy ugyan ebben a tárgyban szintén kérvényt intézzenek a kormányhoz.

— Ingyen hus a szegényeknek. Az aradi hentesek és mészárosok szakosportjának legutóbbi ülése igen dícséretreméltó határozatot hozott. Glück Károly elnök azt az indítványt terjesztette elő, hogy humanus és dícsérendő dolog volna, ha a tagok a karácsonyi ünnepek alkalmából megfelelő marha és sertés húst adományozván, abból a szegény iskolás gyermekeknek népkönyvben étkezők és az öreg 48-as honvédek megvendégeltetnének. Az elnök indítványa éljenszettel fogadtatván, a nyomban megindított aláírások szerint a következő husmenyiség ajánlatot fel: Glück Károly 20 kgr., Kelemen Pál 3 kgr, Kruppa Károly 5 kgr, Glück Zsigmond 5 kgr Koch Samu 10 kgr, Mányi Mojsza 5 kgr. Ehek István 4 kgr, Sebők Jenő 3 kgr, Mericskay Sándor 5 kgr, Schneider Ferenc 5 kgr, Valentini Lajos 2 kgr, Lucsay Pál 3 kgr Ménési Antal 3 kgr, Kozák József 5 kgr, Rothmüller Ferenc 5 kgr, Szida Száva 5 kgr, Joó Károly 2 kgr Stojakovics Milán 6 kgr, Fischer Samu 2 kgr, Hackl József 3 kgr, Skriba Antal 5 kgr Pataky Herman 3 kgr, Koch Mór 5 kgr, marha és sertés húst vegyesen.

— A királyné hárfája. Oly gyakran s oly kegyelettel kevesen emlékeznek meg az eszedéves kiállításról mint Ő felsége a királyné. Erre a felséges asszonyt egy hárfá festősi, mely az eszedéves kiállításán, Sternberg hangszerpa-

villonjának megtekintése alkalmával vonta magára a királyné figyelmét, mikor az éppen a „Kloster-glocke“-t a felséges asszony egyik legkedvesebb darabját játszotta. Ha a görög felolvasó előadását a felséges asszony előtt befejezte a szórakoztatás folytatásaként a hárfá asó al meg melodikus hangjával, melynek benyomása alatt a királyné mindig láthatólag meg van hatva. Ő felsége a királyné ezt a hangszert tekinti egyik legnagyobb kincsének, főképp, mert a hárfá bármilyen darabot eljátszik magától oly hatásosan mintha a legnagyobb hárfaművészt hallanók. Ez a hárfá hasonló szeszácsiót kelt, mint Sternberg Armia és testvére egy másik találmánya: a villamos songora.

— Rövid hírek Milán király tegnap reggel Budapestről Szent Ivánba utazott, hogy a Ziczy Jenő rendeste vadászatokon résztvegyen. — Szegedről jelentik: Merli Katalint, egy nagykikindai vasuti alkalmazott fiatal leányt, a rendes pályaudvarnál, amint a szemkört jövő tehervonat elől a szomszédos vágányra kitért, egy hátulról jött mozdony elütötte és egyik lábát elmeteszette. Életbenmaradásához kevés a remény. — A kaszai kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy memorandumot és tervet fog betérjeszteni a kereskedelemügyi miniszterhez Budapest és Kassa közt telefon létesítése érdekében. — Szerb-Királi községben, Torontálmegyében, Bocsián Száva, fiatal suhanor, késsel elvágta a mostoha anyja nyakát, mivel elűste az atyai háztól; az asszony elvérzett. A gyilkos maga jelentkezett a csendőrségnél. — Pétervározt jelentik, hogy ott Wasiliewsky államvasuti igazgatósági elnök ellen merényletet követtek el. Egy Zacharov Agost nevű örmény, volt vasuti hivatalnok, revolverrel rálőtt az igazgatóra, akit súlyosan megsebesített. A merénylő asután föbelötte magát. — Tunisból jelentik, hogy Maille tunisi kormányhivatalnok kardpárbajban megölte Servonnet fregatt-kapitányt, a ki tengerészeti attaché volt a tuniszi regensségnél. A párbaj okait nem ismerik.

— Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a régi és jó hírnévű örmény „Lefkovits és Káry“ (Budapest, Giszellátó 4. sz.) nagy selyem áruházára, hol rendkívül olcsón árúsítanak az ünnepek előtt, selyem, bársony, pász, orimier, csipke, szalag, divat — stb. ezeket Min-ták bérmentve küldetnek és 50 forintos rendelésnél szép karácsonyi ajándékot mellékel fenti szög.

GYÁSZROVAT.

† Steinitzer Károly aradi kir. törvényszéki bíró temetése ma d. u. fél 3 órakor fog a felső temető halottas házából megtartatni. Az aradi ügyvédi kar kikérte magának a családól a kegyet, hogy ugy a holttestnek Budapestről Aradra való szállítását, valamint a temetést is maga eszközölhesse. A ragaszkodás ezen kitüntető jele bizonyítékul szolgál arra, mily igaz szeretet környezte őt, a szerény, szorgalmas, igazságos bírót, ki egész életét magasabb hivatásának szentelte.

A bírói kar Ott rubay Károly kir. törvényszéki elnök, a járásbírósg Kugler István kir. járásbíró, az ügyvédek Háza Sándor kir. tanácsos, kamarai elnök vezetése alatt d. u. 2 órakor a „Fehér Kereszt“ szálloda előtt gyülekeznek, hol három lövonatu kocsit fogja őket a temetőbe ki, s a temetés után visszasszállítani.

A sírnál a bucsuztatót a bírói kar nevében Vincze Miklós kir. törvényszéki bíró, az ügyvédi kar nevében pedig Avarffy Ferenc ügyvéd fogják elmondani.

A mélyen sujtott család gyászjelentése így szól:

Ösv. Steinitzer Károlyné szül. Henning Krisztina mint neje, Jozefin, Ferenc és Károly mint gyermekei, ösv. Steinitzer Józsefné szül. May Paulina mint anyja, Steinitzer Ödön mérnök, Steinitzer Ferenc cs. és kir. tábornok, Róth Pálné szül. Steinitzer Hermina, Szilágyi Arthurné szül. Steinitzer Irma, Solyom Andor miniszteri fogalmazó mint testvérek, valamint számos rokonai és jóbarátai nevében is mély fájdalommal s megtört szívvel tudatja forrón szeretett s felejtethetetlen férje, illetőleg édes apa, vő, testvér és rokon Steinitzer Károly, köz- és váltó-ügyvéd, aradi kir. törvényszéki bírónak, folyó évi december 18-án, életének 51-ik évében, Budapesten történt jobblétre szenderülését. A ki-

szünetelt kedves halott hűlt tetemei december 20-án, d. u. 1/2 3 órakor fognak a helybeli felső temető halottas házából római, kath. szerzetes szerint örök nyugalomra-tételni. — Az engedélyt gyászmiára áldozat december hó 21-én, délelőtt 9 órakor fog a t. Minorita-tyúk templomában a Mindenhatóknak bemutatattani. Béke poraira! Aldás emlékére! Arad, 1896. december 19.

A törvényszék a következőkben tudatja veszteségét: Az aradi kir. törvényszék bírósági tisztikara fájdalomtelt szívvel jelenti, felejtetetlen kartársuk **Steinitzer Károly** aradi kir. törvényszéki bírónak, 1896. évi december hó 18-án, Budapesten történt gyászos elhunytát. Béke poraira! Arad, 1896. december 19-én.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony egylet Telegy-utcai árvaházában a szokásos karácsonyi ülést hó 22-én kedden délután 5 órakor lesz felállítva. Az árvák az örömlümpéjére az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az egylet elnöksége.

(*) Az aradi mészárosok és hentesek szakosportja igen látogatott gyűlést tartott folyó hó 19-én az ipartestület kistermében. A tárgyalás menetét **Glück Károly** a szakosport buzgó elnöke vezette. A folyó ügyek elintézésére után **Rothmüller Ferenc** pénztárnok tett jelentést a pénztár álladékaról, melyből örömmel győződtek meg a tagok, hogy a szakosport egy évi fennállása alatt 250 forintot takarított meg. **Merioskay Sándor** jegyző, **Koch Samu** mészáros és **Rothmüller Ferenc** hentes megerőltetés a kövágóhidon fennálló egyes hiányok helyrehozatala érdekében tettek indítványt, melyet a gyűlés egyhangulag magáévá tévén **Glück Károly** elnök, **Kiss Ferenc** ipartestületi titkár, **Merioskay Sándor** jegyző és **Rothmüller Ferenc** pénztárnokkal küldöttség küldött ki az ügyben a városi tanácsnál eljárni. Folyó ügyek elintézésével az ülés véget ért.

(*) „A Kossuth Lajos” betegsége és temetkezési egyesület elnöksége a tagokat felkéri, hogy az évi tagsági díjainak hátralékát folyó évi december hó végéig okvetlenül befizessék mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében a jövő közgyűlésen szavazati jogukat elvesztik.

TANÜGY.

Tanítók ülése.

— Saját tudósítónktól.

Az aradvidéki tanítótestület aradi bizottsága tegnap d. u. 4 és fél órakor tartotta ülését az egyesület hivatalos helyiségében melyen **Csik János** elnökölt.

Mintha új élet mutatkoznék az egyesületi élet terén! Mintha nem a komor tél északi dermesztő szele, hanem a tavaszt hirdető, enyhe szellő fuvallata lengedezne.

Az ülés-képét érdekessé tette a tagok-jelentékeny számu megjelenése s az érdeklődés, mely az ülést mindvégig kísérte, emelkedetté tévé az érdekes tárgyalást, melynek két kiváló tárgya hatott elevenítőleg.

Az elnöki rövid megnyitó kellő súlylyal adott-kifejezést annak, hogy az ügy iránti érdeklődés az üléseken való buzgó résztvevés ép oly jótékony és fejlesztő hatással van a munkás szellem ápolására és további tevékenység kifejtésére, mint tűzre az olaj, mely amaz éleszteti mindaddig, a míg az olajban tart. Kérést intéz a tagokhoz, hogy az olaj szerepét folytassák kitartással, hogy a tevékenység és munkálkodás tüze soha ki ne hamvadjon.

Kisebb jelentőségű jelentéstétel után, minők a könyv- és pénztár átvétele, felhívja a jelenlevőket, miszerint hassanak oda, hogy az oktatás-ügyet szíven viselő közönség köréből minden egyes tag legalább egy pártoló tagot szerezzen; ez teszi lehetővé nemcsak a tagoktatás iránt való érdeklődés terjesztését, hanem annak tovább fejlesztését is, melyhez alkalmas eszközök beszerzésére szükség van.

Most otthagya az elnöki széket, melyet **Neumann Armin** alelnöknek engedve át, az

értekező asztalhoz lépett s részint szabad előadásban, részint ezt kibővítő felolvasásában „Az iskolai versenyek”-ről értekezett.

Előadó szerint ezen versenyek nem egyebek, mint a hetenkint megtanult anyagnak tüzetes ismétlése, a mit érdekessé és figyelemre méltóvá az tesz, hogy nem a tanító, hanem a növendékek examinálják egymást, de a tanító ellenőrző felügyelete alatt és támogató segítségével mellett.

Azon tanuló, ki társát valamely tantárgyból legyőzi jobb feleletével, győzelméről elismerő cédulát kap kitüntetésül, a legyőzött pedig visszamarad annak megtanulására, a mit nem tudott.

Ezen verseny célja: felbreszteni és ápolni a nemes ambíciót s kedvet nyújtani a további szorgalmas tanulásra.

Előadó fél sikernek mondja már azt, ha a gyermekben feltudjuk kelteni a tanulás iránti kedvet és szeretetet; de minthogy fél sikerrel a lelkiismeretes tanító nem érheti be, szükségessé találja, hogy a tanultak az érdekessé tett ismétlések által megszilárdítsanak, a szorgalmasok a kellő nivón megtartassanak, a gyengébb tehetségűek kitartásra buzdítsanak.

A versenyt december közepén találja megkezdhetőnek, midőn is a tanulók már az újabb fokozat tárgyaiból némi haladást tudnak felmutatni.

Czirák és **Szilágyi** tagok egyesített felszólalása alapján a felolvasás tanulmányozására a tagok figyelmét felhívja azzal, hogy az érdeklődők véleményes jelentéseiket annak idején terjesszék be; más részt pedig ejtse módját az elnökség, hogy nyomtatásban is jelenjen meg s általa a tanulmányozás lehetővé tétessék.

Szilágyi György bemutatja és behatóan ismerteti a **Kliss Lajos** temesvári siketnéma iskolai tanító által szerkesztett kis számoló gépet. Bíráló véleménye szerint, melyet sokoldalú ismeretével támogat, a számoló-gép a népiskola szigorú követelményeinek nem felel meg teljesen s ez okból jelen alakjában alkalmazását nem ajánlja, de családoknál magánhasználatra igen. Elnök javaslatára előadónak köszönetet szavaz, bírálatát pedig szerzőnek, ki azt kéri, megküldi.

Az ülés tárgyai ezekben kimerítetvén, elnök gyűlést bezárta.

(—) **Állami segítség román tanítóknak.** Megírtuk jó helyről vett értesülés alapján, hogy a közoktatási miniszter a honczisori tanítónak **Sojka Mihálynak** segítséget megszavazott fizetése 300 forintra való kiegészítése végett. Ugyanakkor helyt adtunk levelezőnk ama tudósításának, hogy **Sojka Mihály** egyházi hatósága azért mert az állami segítséget kérte, az állásától fel-függesztette. Ez ügyre tegnap **Metianu** püspök környezetéből annak a kijelentésére kértek fel bennünket, hogy a honczisori tanítót más, személyes okokból függesztették fel az állásától. Forrásunk ezzel kapcsolatban azt is kijelentette, hogy sem a püspöki aulában, sem a konzisztóriumban nem ellenzik, ha a román tanítók, kik a törvény értelmében arra jogosultak, a kormánytól fizetésüknek a minimumra való kiegészítése végett az állami segítséget a rendes uton kérik. Mi ezt a biztosítást annál nagyobb örömmel vesszük tudomásul és tudatjuk a görögkeleti román tanítókkal, mert mint az a lapunk szerkesztője és munkatársa által ez évre kiadott millenniumi naptárában hivatalos adatok alapján a megyei tanítókról írott cikkben megolvasható, közel nyolczvan azoknak a tanítóknak a száma a kiknek fizetése kevesebb mint 300 forint. Ha tehát a püspöki aulában a közművelődés érdekét a gyakorlatban is többre becsülik az ok nélkül való autonomikus féltékenységnél, az illetékes egyházi hatóságoknak módjában van nem két, hanem huszszor annyi szegény tanítót megörvendeztetni. A mint mi Aradmegye lelkes királyi tanfelügyelőjét **Varjassy Árpádot** ismerjük, **Metianu** püspök és a konzisztórium benne a legkészségesebb közbenjárót fogja találni, midőn **Wlassics** minisztert a törvénynek illetően alkalmazására fogjuk fölkérni. Ismételten felhívjuk kapott helyreigazításunkra az érdekelte tanítóság és a királyi tanfelügyelő figyelmét. Nagyon fogunk örvendeni, ha e szavak után az egyházi hatóságoknak tetteiért lesz módjukban köszönetet mondani. Lapunkat e célra készségesen felajánljuk.

(—) **Az Aradvidéki tanítóegyesület igazgató választmánya** holnap délután deoz. 21-én, d. u. 1/2 5 órakor tartja a havi rendes ülését az egyleti helyiségben a következő tárgysoro-

sattal: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. A névmagyarosítás ügye. 3. Jelentések. 4. Folyó ügyek. Ezen ülésre a t. tagokat és érdeklődőket ezton is tiszteletteljesen meghívom. **Brusch Alajos** elnök.

MULATSAGOK.

(=) **Ünkéntesek bálja.** Bóssaszintű árnyékát. előrevetve lésszül a farfang as ő hagyományos első és — következő báljaival. Snájdig tánczrendezők serege itt is, ott is bontogatja már a zászlót és remegő leányszívek várják, nagyon várják, hogy felharsanjon a báli riadó és régi szokás szerint hangozzék már a: „sose halunk meg!” Ami szép, deli önkéntes fiaink fujják is már a riadót és hallatára bizony dobogni fognak a leányszívek. **Violaszin** peosét alatt megjött az édes parancsolat, tudtára adván mamáknak és leányoknak, hogy „a cs. és kir. II. Lipót császár nevével viselő 83. gyalogezred önkéntesei, 1897. évi január hó 9-ikén a „Fehér Kereszt” szálloda diastermében egy éves önkéntes-bált rendeznek. Kezdeté esti 9 órakor, — vége kiválággal kivirradtkor.

(=) **Vigadózó mészárosok.** Az aradi mészárosok és hentesek elhatározták, hogy a farsang folyamán egy mészáros és hentes bált rendeznek, melynek tiszta jövedelmével a szakosport pénzalapját fogják gyarapítani. Közlebb-ről megalakítják már a rendező bizottságot is.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Déltán: **Garasos alispán, vigjáték.**
Este: **Virágosata, operette (másodszor).**
Hétfő: **Virágosata, operette (harmadszor).**
Kedd: **Virágosata, operette (negyedszor).**
Szerda: **Kapuvár, színmű (elsőször).**
Csütörtök: Déltán: **Mátyás király kalandjai Erdélyben, színmű.**
Péntek: Déltán: **Királyné dragoynosa, operetta.** Este: **Aranyember, színmű.**
Szombat: Déltán: **Gyerekkasszony, népszínmű.** Este: **Vigadózó, bohózat.**
Vasárnap: Déltán: **Egy katona története, dráma.** Este: **Bányamester, operette.**

Virágosata.

— December 19. —

(Sz. I.) Hát igen, most már bizonyos, hogy a bohém jókedv nem Aradon virul. A boldogsá aranyos szívű istenek, kik a legálesebb itéletnél is többre becsülik a kaosztató ötletet, rég föléstedték a sátorfájukat és ott ütöttek fel, ahol nem olyan szürke az élet egy mint nálunk. Egyetlen egy virágbokréta sem röpült föl a színpadra midőn ott a szépség népszavaattal kitüntettet bönöje virágos kosájában felvonult. Egy ur ül osupán az első padsorban, ki virággal teli oszylinderét szorongatva várta a bohém pillanatot hiába. Egyedül maradván, maga is meglagyott, a virágai beszorultak a oszylinderében. Ugy hullottak belőle azután kifelé, amint a felvonás vége felé a folyóson végig ment. Es volt a bohém jókedv siratója virágkönyekben.

Különben a színpadról is csak a senekarig tudták eldobni a viráglövéseket. Alig hogy egy szál eljutott a színházi orvosig. Az isten a megmondhatója, miér, hogy a legegészségesebb színészű virága éppen az orvost találta.

Ami különben az előadást illeti, hát a népszínház díszletei Aradon is igen hatásosak. A fővárosi dívatűzlet, az **Andrássy-ut** és a városliget meg Budapest éjjeliivilágított panorámája a **Gallérthegyről** tekintve, szemek igen tetsző dolog. A fülek élvezete annál szegényesebb. A szultán szerzője **Verő György** alig egy pár taktust nyújtott olyat a mi muszika-számban mehet. Legfeljebb a hangszerelésből mutatta be itt is az ügyességét. Talán ezért is nem hatott sehogy sem **Csik Irén**, a ki különben az este néhányszor feltűnően bizonytalanul énekelt. Erős hatást tett **Rontai Boriska** a ki a bábsszínházbeli paródiát **Iványi** val pompásan játszotta meg. A második felvonásnak ezért a jeleneteért érdemes az előadást megnézni. **Nyáray Antal** is sok tapsot kapott kupleióért. Amit szerepből ki lehetett facsarni, azt a közönségnél csupa jókedvvé változtatta. **Hunyady, Ró-**

passéki és Láng Etel emelhetők még ki az előadók közül.

A színház a bérletszűnetben fájig megtelt.

Érdekes hangverseny. Picok-Steiner Soma aradi születésű berlini hegedűművész, Joachim kiváló csantványa, a ki európa legnagyobb városában és utóljára Budapesten nagy sikerrel önálló hangversenyt rendezett e hó 26-án karácsony második napján A Iden Iza a hamburgi városi színház szerződött énekesnője közreműködése mellett a „Fehér kereszt” szálló dísztermében nagy hangversenyt rendez. Az érdekes műsort a jövő számban közöljük. Jegyek előváltathatók Keppich és Schreier a hangversenyrendezőknél.

Uj román lap Aradon. Mint a fővárosi lapok írják, Aradon új román lapot indít Russu Sirianu, a nagysebent „Tribuna” volt szerkesztője. Érdekes, hogy a lapot aradi kelettel Szászvároson fogják nyomtatni.

Egy román leány magyar könyve. „Angyal szemek” cím alatt egy kedves mesekönyv jelent meg a karácsonyi könyvpiacon. A bájos, költői hangulatu és szépen megírt meséknek és regéknek különös érdeket ad az a körülmény, hogy szerzőjük egy román leány; Rubenescu Augustina aradi tanítónő, aki mint magyar író nő érvényesíti szép tehetségét. Meséi a gyermekvilág észjárásához vannak mérve, irályuk egyszerű, szikornyátlan, vonzó. Pósa Lajos, a ki a könyv kisértését olvasta, teljes elismeréssel nyilatkozott arról ugy, mint a tehetséges íróról. A csinos kiállítású kötet Aradon Steigerwald A. nyomdájában jelent meg és ára 1 ft 20 kr.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A regáleberlők. Ausländer Mór, Wolf Miksa és Fischer Sándor branyí-czai kereskedők 1894-ben kibérelték a regalét s olyképp egyeztek meg, hogy a fogyasztási adóban befolyt többletet egy közös kasszába tette, azon osztzkodnak. A vállalat kedvezően is ütött ki ekkor azonban a társak közti egyenetlenség keletkezett. Wolf és Fischer ugyanis minden áron ki akarták turni Ausländer s a célra felhasználták azt az alkalmat, hogy ezu többi két hordó pálinkát hozatott. Üzletébe, mely után a fogyasztási adót nem fizette le. A két társ erre felfeszítette Ausländer üzletét s a hordókat kocsira rakva elvitték. Magánlak megsértésével vádolta ezért Ausländer a társakat s a törvényszék a tegnapi végtárgyalás során a vádat beigazoltnak találta s mindkettőt egy-egy havi fogházra ítélte.

Lopta a kincstár fáját. B. L. kereskedő egy közeli helységnek közbecsülésben álló lakósa, egy erdőrészt bérlet a kincstártól kibaszolás végett. A fa kivágására fel is bérletta. A brudant és Dratyán tóttani munkásokat és kivezetve őket az erdőbe megmutatta a helyet honnan vágjanak. Az az erdőrés pedig nem volt neki bérbe adva s miután a kincstár tudva és szándékosan megrövidítette, így az aradi kir. törvényszék lopás miatt hat havi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK.

Magyarország a párisi kiállításon.

Budapest, decz. 19. (Saj. tud. táv.) A kereskedelmi miniszteriumban ma értekezlet volt Magyarországnak a párisi világiállításon való részvétele tárgyában, Dániel br. miniszter elnöklésével s valamennyi kereskedelmi kamarát és különféle egyesületek részvételével.

Elnök bejelenti, hogy a kormány a szervezet dolgában már döntött, egy központi bizottsgot létesít s kormánybiztosul Lukács Bélát megnyerte.

A vita eredménye ez: Az értekezlet minden tagja helyesli a résztvételt s elhatározták, hogy a gyarmatügyet kivéve, minden csoportban résztvesznek. A mezőgazdák, úgy az iparosok is áldozatoktól sem riadnak vissza, csak hogy a kiállítás Magyarországhoz méltó legyen.

A miniszter megköszönve a nagyszámban megjelent tagok érdeklődését az ülést a résztvevők lelkes éljenzése közt bezárta.

Banktárgyalások.

Budapest, december 19. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt a magyar pénzügyminiszteriumban a két kormány szakelőadói az osztrák-magyar bank képviselőivel megkezdtek a tárgyalásokat, a bank alapszabályai végleges szövegezése, valamint a két kormány és a bank közt még fennálló differenciák kiegyenlítése tekintetében. A magyar pénzügyminiszterium részéről Popovics Sándor dr. miniszteri tanácsos és Wickenburg Márk gróf miniszteri titkár, az osztrák pénzügyminiszterium részéről Gruber dr. pénzügyi főtanácsos, az osztrák-magyar bank részéről Mecezzéffy Emil lovag vezértitkár, Calligaris dr. titkár és Eltscher Victor a jelzálog osztály főnöke vesznek részt a tárgyalásokban, a melyek előreláthatólag 4-5 napot fognak igénybe venni. A jegyzőkönyvet Hammerstein Richárd báró segédtitkár vezeti.

Igazolt képviselő.

Budapest, decz. 19. (Saj. tud. táv.) Tibor Antal udvarhelymegyei képviselő mandátumát a bíráló bizottság igazolta.

Apponyi mandátuma.

Budapest, december 19. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf mandátumát a bizottság végleg igazolta, ambár kétséges dolog, hogy jászberényi hasonemű emberek más kerületekből nem szavaztak-e Apponyira? Kitűnt, hogy 26 Erdély-párti szavazót jogtalanul utasították vissza a két szavazatszedő bizottságnál. Az okok azonban nem lévén elégségesek, a mandátumot igazolni kellett.

Tifusz-járvány.

Szatmár, december 19. (Saj. tud. táv.) Az itteni papnöveldeben a tifusz járvány-szerűleg lépett fel. Eddig 6 papnövendék fekszik benne s ma egy kispap, Szauerman János meghalt. A többiek állapota is aggasztó. Az ápoló apácák és egy szolgáló is megkapta a betegséget, melyet a rossz ivóvíznek tulajdonítanak. Az előadásokat valószínűleg beszüntetik.

Eltűnt tisztviselő.

Kolozsvár, december 19. (Saj. tud. táv.) Pap István itteni városi pénztári számviszt a nyáron felment Budapestre a kiállítás megnevezésére a nyomavészett, sehol nem találják. A mai városi közgyűlésen az elnök az állás betöltését indítványozta.

Az államtitkár mint képviselő.

Zólyom, december 19. (Saj. tud. táv.) Nemeskéri Kiss Pál államtitkár egyhangúlag képviselővé választott.

Óriási bányászerecséltenség.

Resicza, december 19. (Saj. tud. táv.) A Széchenyi-aknában légrobbanás történt, melynek következtében az aknaépület s a lift leégett. Tizenegy ember meghalt, 12 pedig súlyosan megsérült. 59 bányász még nem került elő. A mentést megakadályozta a tárna folytonos égése. A nyomor borzasztó, a legtöbb család kenyérkeresőjét siratja. A kár óriási.

Resicza december 19. (Saj. tud. táv.) Delután 5-óráig 36 hallottat vontak elő az égő tárnából. A súlyosan sebesültek

száma 18. Huszonhét ember még mindig hiányzik.

Megvont ösztöndíj.

Belgrád, december 19. (Saj. tud. táv.) A kormány megvonta az ösztöndíjat a Párisban tanuló szerb diákoktól, akik Milán királyhoz az ismeretes magyarokat sértő levelet intézték.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

Gyenes Lajos oszég jelentése. — Budapest, december 19.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt, s az irányzat változatlan maradt. Elkelt 50000 métermássa buza változatlan áron.

Határidőüzlet: Amerikából igen lanyha árfolyamokat jelentettek mire nálunk is lanyhan indult az üzlet s igen osekély vásárlási kedv mellett lanyha is maradt.

7 órai 12 órakor:

Osi buza	8.16—8.17
Tavaszi buza	3.89—3.90
Osi tongori	5.90—5.92
Tavaszi zab	6.78—6.79
Osi zab	11.10—11.20
Tavaszi ropos	

Ertektőzsdé: Osekély forgalom mellett az üzlet változatlan.

Áru: 12 órakor

Osztrák hitelrészvény	871.40
Magyar hitelrészvény	407
Osztrák államvasút	856
Lombard	
Jelzálog hitelbank	
Rima-Murányi	
Villamosvasút	
Déli vasút	

Rosz vásár. Temesvárról jelenti tudósítónk: A rossz időjárás, mely az egész karácsonyi üzletet elrontotta, a most kezdődött Miklós-vásárra is végzetessé vált, mert a szokott nagy marhavásár ezúttal teljesen elmaradt. A külföldi kereskedők azonnal elutastak s a kevés készletből az ökröket párjával 120 frtóra, a tehent 80 egész 160 frtért vették. Az élő disznó kilója 60 krig felcsökött.

Eger-invázió Békésben. Békés-Gyulai róli írják, hogy a vármegye területén csaknem kivétel nélkül rendkívül mérvben elcsapórtak az egerek s a vetéseken tömérdek kárt okoznak.

Széjjel.

— Deczember 19. —

Ezen oszkeknek ára és üzletviszonya a múlt héten lé változatlanok maradtak. A mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 50 forint 50 krajczár, krosnybor 51 forint — krajczár hordó máskál, per 100 liter 1/2 botlértve 55 ft fogyasztási adóval Száritott moslók 5 ft 20 kr. métermássaaként 1902

Aradvárosi színház.

Bérletszűnet 2. sz. Bérletszűnet 2. sz. Vasárnap, 1896. évi december 20-án

D. u. 3/4 órakor, fél árkakkal:

Garasos alispán.

Vigijáték 8 felvonásban. Irta: Kasaliosky Antal

Kezdeté 3 1/2 órakor.

Este 7 órakor, rendes árkakkal:

A virágosata.

Eredeti operette 8 felvonásban. Irta és zenéjét szerlette: Verő György.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Budapesti:

72, 13, 66, 53, 46.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Külön osztály 7, 15, 30 és 50 kros tárgyából.

Külön osztály 7, 15, 30 és 50 kros tárgyából.

Külön osztály 7, 15, 30 és 50 kros tárgyából.

Nagy karácsonyi vásár!

KILÉNYI R. ÉS REICH J.

Színház-épület, a 13 vértanu szoborral szemben.

Rendkívüli mélyen leszállított árak mellett

nagy karácsonyi vásár

van rendezve, mely a legdusabb választékot nyújtja.

A verseny nélküli olcsó áraknál fogva karácsonyi ajándékokra

alkalmasak, s ezennel meghívjuk az igen tisztelt közönséget.

Tisztelettel kérünk a czégre ügyelni.

Karácsonyi vásár.

KILÉNYI R. ÉS REICH J.

Színház-épület, a 13 vértanu szoborral szemben.

Külön osztály 7, 15, 30 és 50 kros tárgyából.

1896!

évben is ARADON

a legdiszesebb

karácsonyi ajándékok

a bölcsőtől kezdve a legmagasabb életkorig

Maresch Gyula

üzletében

most nem a vértanu szobor közelében,
hanem Atzél Péter- és Zrinyi-utca sarkán,

a színház főbejáratával szemben, 1680

a hol postai megbízások a leglelkismeretesebben eszközöltenek és költségek nem számíttatnak.

Gyártmányaim

világosverte jéknak és olcsóknak vannak elismervél
Nickel Remontoir 8 frt 50 kr. Esüst Remontoir 6 frt. Anker Remontoir Spirál Brequet 5 kő 10 frt, 16 kővel 1 Chatonall „Gle-hütte” rendszer 12 frt. Ébresztő anker menet, világító I. minőség 1 frt 70 kr.

Szabályozó:

1 napi ütő szerkezet 5 frt 75 kr.
10 „ „ „ „ 8 „ 50

Képes árjegyzékek órákról, láncokról, arany és ezüst-neműekről a legfinomabb minőségig ingyen és bérmentve. Meg nem felelő árúk kicseréltetnek vagy az ár visszatérítetik. 1618

Karecker Jenő, óragyár,

Bregens 146, a bodeni tó mellett.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy 1698

1897. évi január hó 7-én

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitányi hivatal egy tisztviselője jelenlétében tizlethelyiségben Kossuth-utca 12. sz. azon

1896. évi október hóban esedékes

zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adni. Weisz Dávid.

CSAKIS a „JOKEY“-nál

Aradon, Andrassy-tér 15. sz.
a „Nádor szállóval“ szemben
lehet a legszebb és legizlésteljesebb

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyakat beszerezni

U. m. albumok, írompappák, képkeretek, ékszer és varró-dobozok pelusch, bőr és üvegből
ró- és dohányzó készletek, ezüst foggantyus sétatobok, bőr és celoloid, pénz- és szivar-
tárcsák, bronz dísz asztalkák, háromrétű tükrök, irókészletek stb. s számtalan e szakunához
tartozó díszmütárgyak.

Nagy választék gyermekjátékokban.

A vevők kényelmére az üzletben minden tárgy nyitva.
Becsés pártfogásért eszve kiváló tisztelettel!

KOCIZKY M.

1858

SEM A MUSZKA, SEM A TÖRÖK,

hanem
karácsony és ujév jön!

Mit is vegyünk ajándéknak? — Ez a nagy napikérdés?
Csupa gond, fe-törés és főfájás! —
Ez ellen pedig hasztalan az Antipirin?!
Ettől a bajtól egyedül szabadulni!

BRAUN J. és TESTVÉRE ÁRUHÁZÁBAN

színház-épület, Atzél Péter-utczában,

hol szegény és gazdag, fiatal és öreg dus választéku raktárt talál a legizlésteljesebb,
legolcsóbb és legmegleplebb ajándékekkel u. m.:

Sima és mintázott blous
selymek 75 kr.
Vászon női ingek 50 krtól
180 frtig.
Battiszt kötények 25 krtól
80 krig.
Legfinomabb fekete köté-
nyek 80 krtól 120 frtig.
Flanel Jouponok 130 frt.
Selyem fejkendők 90 krtól
225 frtig.
Finom chiffon és vászon
szobkendők 1 frttől 350
frtig.
Báli battiszt szobkendők
180 frttől 240 frtig.

Legfinom. selyem echar-
pok 180 frttől 450 frtig.
Berliner echarpok 1 frttől
180 frtig.
Egész gyapjú harisnyak
25 krtól 75 krig.
Kötött kestyűk 40 krtól
80 krig.
Egész vég himsések 30
krtól 2 frtig.
Finom selyem arnyók 150
frttől 4 frtig.

Tiszta gyapjú férfi alsó
ing 70 krtól 2 frtig.
Tiszta gyapjú férfi alsó
nadrág 70 krtól 225 frtig.
Legfinomabb chiffon férfi
ing 1 frttől 2 frtig.
Legfinomabb szines férfi
ing 120 frttől 2 frtig.
Finom fehér battiszt nyak-
kendők 15 kr.
Elegans selyem nyakkendők
25 krtól 80 krig.
Kötött férfi kestyűk 35
krtól 1 frtig.

Ezen kívül pedig még sárzipők (galocsni), finom glacé keztyűk, párfümekek,
illatszerek női és gyermek camasni és sok más itt fel nem sorolt áruk legolcsóbb
bevásárlási forrása!

Kérve a n. é. közönséget, bizalomteljesen üzletünket b. látogatásával és párt-
fogásával megtisztelni, maradtunk kiváló tisztelettel

Braun J. és testvére

női és férfi-divat és rövidáru üzlet.

1676

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel azonnal elintéztetnek.

Félszázad óta

kitűnőnek elismert 1603

Arany érem Dr. Siehulski-féle Érdem érem
Pécs 1888. Tomosvár 1889.

Arczkenős és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak
félszázad óta mindenütt elterjedt világhírők
és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható
sikerrel használatnak szepő és májfoltok,
a forróság vagy fagy által keletkezett pi-
rosság s a bőr minden tisztátalansága ellen.
Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tége y
35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt,
egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandola-
korpa szappan 25 kr.

Joliesante-Crème

bőrfinomító és szépitő szer.

Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és
szépségnek előmozdítására, valamint a pat-
tanások s kiütések elűzésére. 1 üveg ára
1 frt 55 kr.

Joliesante-Puder

fehér, rózsás és sárgaszinben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább.
Az arczra láthatatlanul tapadva annak
kellemes szint ad. Egy nagy doboz ára 80
kr., egy kis doboz 50 kr.

Joliesante-Fogpor

legegészesebb fogpor a fogak tisztítására,
odvasodásuk és büszödésük eltávolítása s
megóvására, mely által egyuttal a foghúsra
is legjótékonyabb halást gyakorolja. Egy
doboz ára 50 kr.

Joliesante-Szappan

már kellemes illatánál fogva is a legkedvel-
tebb toillet szappan. A bőrt finom és si-
mává teszi, va amint előmozdítja s emeli
annak friss üde, kinézését. Kivánatra mi-
tadaratok ingyen adatnak. Egy darab ára
40 kr.

Haj-Restorer

biztos szer a megöszült haj eredeti termé-
szetes s színének visszaállítására. Egy üveg
ára 1 frt.

Kapható: Molnár Lipót gyógyszer-
ésnél, mint készítőnél Kassán, Aradon
Gutorj Földes Kélemen gyógyszerárában.

Magyar kir. államvasutak Igazgatósága.

101721/50045/CV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok az
üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés
utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások
teheráru raktáraiban a következő napokon kerül-
nek eladásra, mihez t. című közönség ezen-
nel meghívatik

Pécs	állomáson	december	15-én.
Bpest	"	"	18-án
Újvidék	"	"	21-én
Kecskemét	"	"	21-én
Brassó	"	"	21-én
Kolozsvár	"	"	22-én
Miskolc	"	"	22-én.
Zágráb	"	"	22-én.
Arad	"	"	22-én.
Kassa	"	"	23-án
Szeged	"	"	23-án
Csaba	"	"	23-án
Bpest ny. p. u.	"	"	28-án.
Pozsony	"	"	28-án.
Pápa	"	"	29-én.
Debreczen	"	"	29-én.
Eszék	"	"	29-én.

Budapest, 1896. november hó 31-én.

Az igazgatóság.

Legolcsóbb karácsonyi és ujévi ajándék-tárgyak.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása.

Mindennemű óra, ékszer és aranyművekben különösen ajánljuk nagy raktárunkat különböző karácsonyi és ujévi ajándéktárgyakban

Gábor Ferencz és társai

óras, ékszer és látszer üzlet,
mely már 10 év óta fennáll,

hol csekély 4-5 frtért már szép és értékes ajándéktárgyakat lehet vásárolni, hol is minden tárgyon az árak már kívülről olvashatók. Minden tárgy a m. kir. fémjelzéssel elvan látva. Legnagyobb óra, ékszer és látszerjavító műintézet.

Tisztelettel

Gábor F. és Társai.

Telefon 376.

1694

Legnagyobb választék óra, ékszer és aranyművek.

A közeledő

karácsonyi és ujévi ünnepek,

valamint az előrehaladott évad miatt bátorkodunk

divat-, kézmű-, rövidáru-, norinbergi- és fehérnemű-üzletünkre

a nagyérdemű közönség, valamint igen tisztelt vevőink szives figyelmét felhívni. — Raktárunkon, mely nevezett szakba vágó cikkekkel dusan föl van szerelve, állandóan nagy választékot tartunk alant következő cikkekkel, s úgy előnyös összeköttetések, mint általánosán ösmert szolid üzletelveink, mely szerint főterekvésünk **keves hasznon mellett nagy forgalmat** elérni, azon kelemes helyzetbe juttatnak üzletünkben összes árukat

olcsóbban mint bárhol

szolgálhatni és pedig:

Női ruhaszövetek, lodenok, fanelok, casánok, cheviottok, fekete alapin és ternók, vreppek a legfinabttól a legolcsóbbig. — Valódi szintartó barchettek és voilok. Legjobb gyártmányu vászon, chiffon, canavászok, asztalneműek és törülközők, ágy garnitúrák függönyök és szőnyegek, paplanok, berliner, posztó, selyem, plüsch, chenilia kendők és sálak, női-, férfi és gyermek harisnyák és keztük, trico ingek és nadrágok, fiu és gyermekruhák, kalapok, sapkák, szörme galérok, muffok, férfi, női és gyermek fehérneműek, szaliagok, csipkék és virágok, illatszerek, szappanok, pipere tárgyak, esőernyők, gallérok, kézelők, nyakkendők, pénz- és dohánytárczák, evőeszközök, kötő és horgoló pamutok és selymek, bajusz-, fog-, fej-, köröm és ruha-kefék, zsebkésék, utazóeszközök, valamint férfi és női szabókelekek és még számtalan itt fel nem sorolt s a női és férfi divat-, kézmű-, rövidáru-, norinbergi és fehérnemű szakba vágó összes cikkek.

Midőn üzletünket újból b. figyelmükbe ajánljuk, s a n. é. közönségnek eddig irántunk tanusított szives pártfogását megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fentartani, miért is mint eddig, úgy továbbra is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk.

KILÉNYI C. és TARSA,

ARAD, Andrassy-ter 20. (Aréna-épület.)

A „Kék golyó”-hoz.

Majpol Soap. Angol festő szappan, fest minden színben, 1 darab 40 krajczár, fekete 50 krajczár.

1670

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI

GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

BUDAPEST,

IV., KRISTÓFTÉR 2. SZÁM.

FIÓK-ÜZLET

ARAD, ANDRÁSSY-TER 14 SZ.

HERMAN-UDVAR.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében folyó hó 15-én közgyűlés jelenlétében a következő 1886. évi márczius hó 1-én kibocsájtott elsőbbségi részvények számai sorsoltattak ki:

277, 341, 429, 1416, 2980, 3441, 4804, 4875, 4847, 4885, 5031, 5060, 5656, 6508, 7055, 7215, 7494, 8268, 8597, 10615, 11127, 11129, 11834, 12147, 12310, 12489, 12599, 12815, 13077, 13083, 13335, 13390, 16290, 17520, 18078, 18310, 18752, 18978, 19174, 20010, 20208, 20575, 22019, 22962, 23508, 24885, 25622, 25971, 26249, 26365, 27711, 27995, 28464, 28507, 28716, 29313, 29731, 29850, 30151, 30195, 30400, 31096, 32407, 34256, 34427, 35230, 35792.

Ezen kisorsolt elsőbbségi részvények kamatozása az 1896. évi hátralékos osztalék, illetőleg a 22. sz. szelvény kifizetésével megszűnik. A kisorsolt részvények 1897. évi január 2-től a vasuttársaság főpénztáránál, valamint

Bécsben: Schoeller & Comp.

Berlinben: Louis Kuczynski.

Majnai-Frankfurtban: Erlanger & Sohné Bankházaknál 22. sz. szelvényvel együtt összesen 103 frt kifizetése és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltanak.

Eddigi kisorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1891. évről: 17534.

1893. évről: 631, 13402, 20769.

1894. évről: 1907, 5847, 8753, 8785, 9479, 14335, 18707, 31918, 32034, 36560,

1895. évről: 1364, 1662, 3186, 12502, 22086, 31612, 35548.

Arad, 1896. december hóban.

1695

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi minisiteriumnak 58704/896. szám alatt kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy Nagyszombat rendezett tanácsu város területén a házalás, beültatott.

A városi tanács.

1038/896. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Jovanov Trifu és társai által bérelt birkaás díjübeli 305-307. számú 14^{1/100} hold földnek 1896. évi október 1-től 1899. évi szeptember hó 30-ig terjedő időre Jovanov Trifu és társai kára és veszélyére való bérbeadása iránt: folyó évi december hó 28-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár holdankint és évenként 23 frt 40 krajczár.

Bánompénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. évi december hó 14-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

Legolcsóbb karácsonyi és ujévi ajándékok.

Nagy választék óra, ékszer és aranyművek.

Ujdonosságok.

Ujdonosságok.

Férfi- és női divat-árak.

A közeledő

karácsonyi és újévi ünnepekre

van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét nagy választékú és kitűnő, izléses, **ajándék tárgyakul alkalmas** cikkeimre felhívni, melyeket egyrészt az előrehaladott **Saison** főrészt pedig túlhalmozott raktárom miatt

Karácsonyi Occasio

gyanánt

mélyen leszállított szabott árak mellett

[A] árusítok el. [B]

Midőn üzletemet a nagyérdemű helyi és vidéki közönség igen becses pártfogásába ajánlom, előre is biztosíthatom kiválóan pontos és figyelmes kiszolgálásról.

Mély tisztelettel

INSTITORIS ANTAL,

«A vörös csillaghoz»

Andrássy-tér 18. Habereger-ház.

1444

Szabott ár! Pontos kiszolgálás.

„A vörös csillaghoz.”

Városi és megyei telefon 400.

Erdélyi és steieri

!pokrócok!

1678

olcsó árban

és legjobb minőségben

kaphatók

Reich B. Károly

üzletében

Arad, Szabadság-tér 1 szám alatt.

Tömör arany jegygyűrűim 3 frttól feljebb.

Karácsonyi ajándéku

ajánlom rendkívül diszes választékú

ékszer-, arany-, ezüst- és zsebóra- raktáramat

csodálatos olcsó áron

a nagyérdemű közönség szives figyelmébe és kérem nagyérdemű látogatásával megtisztelni.

Kiváló tisztelettel

Weinberger Ferencz,

Arad, Andrássy-tér, a »Központi szálloda« palotájában.

1665

Minden tárgy a m. kir. fő-fémjelző-hivatal által hitelesítve.

Minden tárgy irásbeli jótállás mellett adatik el.

Újdonságok, alkalmi ajándékok.

„ARADI LOUVRE“

férfi-divat, cipő- és kalap-raktár
Aradon, Andrássy-tér 17.

A téli idény

alkalmával felhívom a n. é. közönség figyelmét, rendkívül

nagy raktáramra,

és jutányos bevásárlások által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a **legjobb minőségű árukat eredeti gyári árban adhatom.**

Helybeli vevőim kényelmébe választás végett házhoz küldök és vidéki megrendeléseket pontosan eszközöltelek.

Kiváló tisztelettel

1400

Márkus Lajos.

Telefon 385!

Női cipők 2.80, 3.- 3.50, 4.-

Férfi cipők 2.80, 3.-, 3.25, 3.50, 4.-

Gyermek cipők -.60, -.80, 1.20,

1.50, 2.-

Kalapok -.80, 1.-, 1.20 1.50 2.-,

3.-, 3.50.

Ingek 1.10 1.30, 1.50, 1.80, 2.-.

Gummi cipők, esernyők, keztyűk, nyak-
kendők stb. igen olcsó árban.

Aradvármegye alispánjától.

26754/896. szám.

Pályázat. Aradvármegye törvényhatóságánál át-
helyezés folytán üresedésbe jött világi
járás irnoki állásra ezennel pályázat nyit-
tatik.Az irnoki állás javadalmazása évi 500
frt és 50 forint lakbér.A pályázati kérvények, melyek az 1883.
I. törvénycikk 19. §-ában meghatározott
képesítettséget, valamint az eddigi szol-
gálatot igazoló okmányokkal felszerelendők
1897. január hó 31-ig a vármegye fő-
ispánja méltóságos Fábán László urhoz
nyújtandók be.A megfelelő képesítéssel bíró kiszol-
gált altisztek az 1873. II. törvénycikk 5.
§-a értelmében előnnyel bírnak.

Aradon, 1896. évi december hó 14-én.

Szatfelmáry Gyula,

1690

alispán.

Van szerencsém az ünnepek alkalmával nagy választékban

szigoruan eredeti

muszka-magyarádi fehér

asztali- és kabinet-borokat

1811-ig visszamenőleg, továbbá

ménes-gyóroki asztali- és csemege-borokat

és pedig:

vörös asztali borokat	50 kr, 60 kr, 70 kr és 1 frt,
1885. évi máslást főlaszu	1 frt 25 kr,
1868 évi ménesi aszu	3 frt — kr,
1837. évi ménesi essenz, jobb mint a malaga	7 frt — kr,
Ruazti aszu	1 frt — kr,

továbbá nagy választékban

Tokaji Cherry, Madeira, Malaga-Lunell,

bel- és külföldi pezsgőt,

Bordeaux és Rajnai borokat,

nemkülönbén egész

kitűnő rum, ménesi cognac és ó-szilvóriumot ajánlani.

Kiváló tisztelettel

DOMANY JÓZSEF,

csász. és kir. udvari borszállító.

1679